

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő s kiadó tulajdonosnáturi utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kivárató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés felfüggésére pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország; nemzeti színház; Hevesmegye új választásbeli főtisztviselői; Szinpad titkok; gr. Széchenyi Istvánról. A pesti kikötő ügye letétéről. Nógrádmegyei közgyűlés; tolnamegyei közgyűl. közlemény vége; levél Jász-Berényből; Ovási és válasz. hírek Debreczen vidékiről. Budapesti napló. Spanyolország (Kir. rendelvény az elharácsoltt zárdák visszaváltatása iránt; a krón utazásának célpontjai; utonállók zsarnokoskodása.) Anglia (Whigpárti nyilatkozás a maynoothi billre nézve; cambridgei egyet. tanulók kérelmezése; irlandiak öröme a krón látogatása fölött.) Franciaország (Kamatláb-összkentés; Guizot darab időre a közügyektől visszavonul; párbajok iránti tjavaslat.) Schweiz (A rendkívüli szövetséggyűlés clost atva; Furrer elnök búcsuzáséde.) Ertesítő.

Magyar- és Erdélyország.

F. hó Skán 3 óra alatt bevégzett hevesmegyei általános tisztújítás eredménye köv. alispánok: Almásy Pál és Blaskovics Gyula; főjegyző: Vrataries Károly és Madarassy Ferencz; első aljegyző: Sehné László; főpénztárnok: Makay László. Ennyit előre.

Nemzeti színház.

Pünköszt vasárnapján, f. majus 11én a főhő-nádor ő. es. kir. fens. magas pártfogása alatti pesti vaknevelő intézet javára nagy zenekészítési akadémiát tartottak. Mellyben: MARRA K. A. es. k. udv. énekesnő, ki sürgetős utját csupán a jótékony cél iránti tekintetből halasztá későbbre — egyéb általa adandó hangversenydarab közt, a Bájital 2ik felvonását is (magyarul) lesz énekelni szives, a nemzeti színházi opera-személyzet együttműködésével, továbbá még: Turáni es ur hegedűművész, vaknövendék, és Lieder k. a. hárfaversenynyel lesznek szivesek részt venni. A helyek ára némi fölemeltetését bizonynyal szivesen veendő a t. ez. közönség, minthogy ez által csak a jótékony cél eredményének fényes sikere czéloztatik.

Szinpad titkok.

Minap — midőn a tisztelt közönséget a pesti kikötőről tudósítam s egy illyesnek szerfölött szükségét látván, kiközösíték az ott indokkál iparkodtam támogatni, mikép most az ó-budai dunaágban, kis gyufa is elég volna az ott télen egybesaraglyázott gőzhajó-flotillát egy percz alatt hamuvá tenni — bizonyos ülésben bizonyos pesti böics azt hánytva szememre: hogy ha csakugyan elégne az érintett flotta, nem azok lennének e' bal eset szerzői, kik vele együtt a pesti kikötő életbeléptetése ellen szegültek, hanem egyenesen én, ki a fuvarosokkal, korcsmárosokkal s a gőzhajózás efféle ellenzőjével megismeretém: mily könnyű szerrel — kis gyufával — semmisíthetnek meg az őket gyöttrő társaságot.

Ezen ovakodást azért hozom fel, mert minden nap, sőt minden perczben hallok szintilly kaptafán készültet, mikor honi bajainkról, mellyek közt a gyengeség tán legnagyobb, foly a szó.

Hogy a hajó, mellyben ülünk, rosz, és azt ekkép hovahamarább derekasan ki kell tatarozni, miszerint el ne nyeljen a hab, ezt mondani vétek; mert hiszen ha meghallja az, ki előtt illyest titokban kellene tartani, bizony megfurja a gályát, és lemegyünk fenékre, mielőtt csak észre is vennők.

Hogy a vár, mellyet olly sokáig védünk s mellyben még tovább aludtunk, roskad vagy oldala düledez, s időveltszét nélkül annak minden módoni javításához kellene lelkesíteni a vár lakosait, ezt Istenért ne említsük, hisz egyenesen árulási bűnbe keverednénk; mert ha megtudják, bizony legott megmászszák azt roskadó düledező falain.

Hogy alig vagy már éppen nem tarthatunk választási vagy kissé nagyobb érdekű vármegyei gyűlést — s pedig e' bajnak korántsem vagyunk még akmjén — a nélkül, hogy szuronyos dajkák ne tartanak járszalagon a constitutionalis szabad választókat, s e' tekintetben — telik mibe telik — rendet kellene tennünk, ezt az irtalmas Istenekért ne valljuk meg; mert ha véletlenül megtudná a kormány (!?!), nem volna szükség más mívelnie — ez pedig igen könnyű s egészen constitutionalis volna — mint kivétel nélkül minden vármegyei gyűlés alkalmakor, öt vagy hat magyar mérföldnyi távulságra a katonaság visszavonulását kegyesen parancsolni, mikép aztán okvetlen méltóztassanak elhinni, teljes szabadsággal megennők s minden anticonstitutionalis idegen beavatkozási mártalék nélkül felemésztenők egymást.

Mindezt s' effélet, számos honi okoskodó szerint, legnagyobb titokban kellene tartani; mert más-kép megtudják az illetők, megtudja a külföld, meg-

tudja az egész világ, holott, ha rejtve maradna (!?) nem esorbolna, nem apadna a felőlünk vélemény.

Ámde pusztá dobosok, mint tán azelőtt, mikor az ellenség egy dobos után száz vitézt képzelt, mai felvilágosodott időben nem nyernek többé csatát; valamint egy nemzet megmentésére sem elégséges szónoki keserűség, dacz és újhuzás, sőt az illyes, ha semmivel sincs bélelve és szerencsére kacajt nem gerjeszt — ej be szomorú szerencse — még vajmi könnyen közelített az enyészeti órát is.

Minélfogva le is járt efféle szinpad titkoknak — mellyeket ezer szem lát, ezer fül hall, s mindenki ismer — ideje már; s csak szánakozást gerjeszt az, ki efféle phantasmagoriákkal vél imponálhatni, s erősb indokokat nem lel politikai raktárában.

Magyarország beteg, súlyos beteg. Illyest pedig nem gyógyíthatni nyavalya-eltitkolás által, sőt legkisebb palástolás elég az illó gyógyszer-választást elhibáztatni. Súlyos beteget egyedül szerencsés véletlen, vagy a baj gyökeres fölfogására állított helyes orvosi szer gyógyíthat meg.

Szerencsés véletlenekre azonban egyedül gyermek vagy bolond épít; Magyarország egészsége, virágzásnak indulása pedig olly szempont, melly az egész emberiséget érdekli, melly az ausztriai közbirodalomra nézve életkérdés, mellynél elvégre minden született magyar előtt, ki nem gyáva, nem áruló, nincs semmi magasb, nincs semmi szentebb, s ekkép honi bajaink gyökeres fölfogása azon egyedüli alap, melly nélkül soha nem fordulhat egészségnek, soha nem indulhat virágzásnak a magyar hon.

Legelső szükség tehát — hahogy minden mellékes tekintet nélkül bona fide ohajtjuk eszközölni Magyarország egészségét — most, miután felébredt a halálos álomban fekvő beteg s élettereje működni kezd, minden palástolás, minden lepleg nélkül elemzésbe venni a felhalmozott s minden perczben magasbra törnyosuló honi bajak gyökereit. Legyen ez tisztában egyszer, s akkor maga magátul feltűnik azon második kérdés: valljon mily gyógyszer-alkalmazás után remélhetni a fenforgó bajak gyökeres orvoslását.

Ezeket előrebocsátván, a Jelenkorban mult vasárnap közölt 'Általános nézetek' című cikkemre vagyok bátor figyelmeztetni a tisztelt olvasót, mellyben főthemaként azt elemezém, hogy Magyarország nincs sorvadási nyavalyában, mint sokan képzelik és hirdetik, s még többen hiszik, ámde hibásan.

Most pedig a Pesti Hirlap 443ik számában látható azon cikk átolvására kérem fel az olvasót, melly által Deák Ferencznek védegyelet-körülti nézeteit közli — o —

Senki Deák Ferencz keble tisztaságát, elmebeli tehetségének roppantságát őszintébben, erősb nem méltányolja, mint én. Ő azon kevesek egyike, kikkel csak ritkán ajándékozzák meg a magas Istenek az emberi nemet. Volna ó akármely haza szülőtte, s méltán mutatna rá, mint legdrágább kincsére, bármily nemzet. Illy magasra állított én Deák Ferencz kiesinsodott velejét. Midőn azon 'nil conscire sibi, nulla pallescere culpa,' mellyet az ép, a ritka szerencsésű férfi legkisebb homály nélkül úgy megtudott őrizni magának, annyira neveli bennem a hozzá vonzó legmelegebb sympathiát, hogy tartalék nélkül hódolok felsőbbségének s üdvözlöm emberi méltóságát. S valóban alig érhetne földi pályámon bár mi keserűbb, mint ha keble irántam elhidegölne s rokonérzés nem viszonzná legőszintébb barátságomat.

Ámde azért, mert illy érzelmek csatolnak engem hozzá, s alig ismerék Magyarország határai közt egyedet, kinek tántoríthatlan hazafiságában többet biznám, mint Deák Ferenczében, azért esalhatlannak őt nem tartom, s kivált nem a politika mezején, mikor olly kérdések forognak fen, mellyek nézetem s teljes meggyőződése szerint csak akkor oldathatnak jó sikerrel fel, ha azok nem egyoldalú magyar, de minden oldalu közbirodalmi szempontból fogatnak fel. — Volna Magyarország mindenösszeköttetés-nélküli magán-álló királyság, meg-

akarom engedni, nem volna egyed, ki hazánk külszoni jogait józanabb s talpraesettebb diplomatikával tudná védni mint ő; de miután szoros s legalább eddig még igen egybebolnyolult összeköttetésben élünk s illy körülmények között, in ultima analysi, mint én bírom felfogni a dolgok mélyét, nem egyoldalú jog-allegatio és illyesre alapított cselekvési rendszer, melly a hevesebb véreknél olly könnyen fajul daczra, új-huzásra, s innen elnem maradó reactiot szül, hanem gyakorlati életre alapított közös érdek-megismerés s lehető legbarátságosb kiegyenlítés emelheti a magyart magasbra; illy körülmények közt mondom, s pedig az éppem most érintett okoknál fogva, én Deák Ferencz politikája basisát olly hézagossnak, olly hiányosnak tartom, hogy arra bármit építsen, annak előbb több, de elvégre s tán hazánk legnagyobb kárára, bizonyosan roskadnia, enyésznie kell.

E' most felhozott néhány sor tudom nem fogja nevelni gyenge lábón álló népszerűségemet, s azon kevés jóakaró, mellyel e' hazában dicsekedni merek, alkalmasint még kisebb száma olvadand. — Ez azonban nem tántorít. Midőn számos évvel ezelőtt, mikor még minden szendergett, s nem egy mai politikai vezér járszalagok közt lépdelt, s én elkezdve a partitiae titulusus noli me tangere elemzésén, minden honi elfogultságnak hadat indítva, mennyire valónak szentelém gyöngede őszinte erőmet, azon időben sem vizsgáltam; tetszik-e, népszerű-e, mit mondok, mit teszek. Miért zibbasztaná lepleg-nélküli felszólalásomat tehát mellékes nézet, párt vagy barátsági bilincs most, miután annyival közelebb állok azon órához, mellyben csak az adhat vizsgatást, ha leélt napjaink lapja nem mutatkozik elköltözö lelkünk előtt egyedül emberi gyengeségünk moeskaitul elborítva, de a halál sötétségét legalább néhány világosabb pont is deríti fel. — Én soha semminek és senkinek, sem fejedelemnek sem népkegynek rabja nem voltam; s most, miután földi pályám tán már vajmi rövidre van mérve, e' tekintetben, ha lehetne, még függetlenebbnek érzem magamat. A' mit mondtam s tettem, őszinte belátásom s lélekisméretem szerint mondtam és tettem, s így cselekvendemen tult is, míg élttem fonala meg nem szakad. Ha hibáztam és hibázok, ennek gyarlóságom oka; s ám, mert csak az elhunytakról ítélni a haza, az emberi nem igazságosan, legyen a római ítélet, ha tökéletes feledébe nem süllyed, hála, engesztelődés vagy átok, kénytelen leszek megnyugodni benne, hiszen ez minden embertársimmal közös sorsom; s azért tessek, bár most, bár midőn többé nem leszek, minden kímélet nélkül így vagy úgy.

Addig is azonban lökjünk el magunktul minden mellékes czélt, s mennyire emberi gyarlóságunk engedni, minden gyöngeséget s politikai működésinket tekintve, tartuk egyedül hazánk javát s mindenek előtt véreink felvirágzását szem előtt.

Mi valamint mindenben kezdők, ugy bizony politikában is csak ujonczak vagyunk. S e' szerint ebben is, mint annyi egyébben, okulnunk kell. Így például számos hazánkfia, ki mint vajmi sok másban összekeveri az eszméket, ugy a barátsági és politikai összeköttetést sem birta még egészen tisztába hozni. — "Ez régi barátom, legjobb akaróm, legkedvesb emberem, miként járhatnak ehhez képest más politikai pályán, vagy éppen miként ellenezhetném őt." Ugyan kérdem, ha nem is elmondva, valljon nem ezen katekizmus szerint cselekszik-e nálunk a politikai élet mezején vajmi sok? Ha ellenben antipathiát érez valaki iránt, s őt illyeshez sem rokonság, sem valami egyéb nexusi szalag nem köti, ugyan legtöbb előtt nem elég indok-e ez, politikai pályájában legkisebb részt sem venni, sőt mindenben ellenzeni azt, habár becsületessége, lovagisága s egyéb tulajdonai ellen nem volna legkisebb kifogás is?

S ez ugyan mi? Nem egyéb, bármikép esürjük csavarjuk is, mint a hazának, a közhaszonnak, "sympathiák és antipathiák" mögé tétel; mi egyenesen a "szív-az érzelm-kormányzás" körébe való, s ekkép — mert a nagyot kicsinynek, a tartóst pil-

1845.

am.m.k. udv. zokban magog tett szolgáló nyelvekbeni toznak. al következő nak összekapzi pénztárneki k osztálya és stés és 24 ftnyi továbbá ter- rő késerbuza s 2 öl tavaazi enben az igaz- idijak 12 oszt- és, 60 p. ftnyi eken 18 pozs. zelő fa. — A' azonnal leten- 3—3

uradalom ré- tandó nyilván- zó hasznové- arálja városá- olható szabad onott a laportí arazék, mészá- 4) a várban ovember 11ől zó évre a' töb- fognak adat- az 150 bérleti rra: 180 ft; a' g 12 ft pengő a — a' fea ki- ad-Velenczén gyvédi hivatal yos árverésre szerződési fel- tók. Budán a- 3—3

Table with 2 columns: 'Zab.' and 'Ku koricza'. Rows contain numerical data: 90-95, 50-50, 44-61, 6-50, 60-78, 2-44, 7-50, 5-40, 50-60.

lanatinak áldozza fel — nemzetek fölemelésére, boldogítására mit sem ér, sőt káros.

Én honunk magyar és alkotmányos felvirágzása után sovárgok; 's ha teljességgel nem tudnám megőrizni mindkettőt, inkább az alkotványon mint nemzetiségemen engednék ejtetni csorbát, mert nemzetiség isteni mű, alkotvány pedig emberi készítmény; úgy hogy ha el van törve, megsemmisítve az első, hamvaiból többé nem éleszti azt fel halandó, midőn magához hű, egészséges nemzet könnyen szerez alkotványt. — Deák Ferencz is éppen ezt vallja, úgy hiszem. Célunk tehát egy. Mikép véli ő 's mikép vélem én azonban e' czélt elérni, ebben különbözünk. Ő is nemzeti orvos, én is az vagyok. A' beteg felgyógyulása, tökéletes egészségre, legpezsgőbb virágzásra fordulása, valamint az ő úgy az én életemnek is legfőbb, hogy ne mondjam "egyedüli, minden más háttérbe szorító vágya."

En mindaddig, míg a' drága beteget külső veszély környezte, minden táplálék, mellyel élhetett volna, idegen elem, vagy alkotványos méreg volt, 's ekkép passivitas, kifogyhatlan béketérés 's mindentüli eltiltkozás vala rá nézve egyedül üdvre vezet; mindaddig Deák Ferencz és pártja gyógy-módotát tökéletesen helyben hagyám, hiszen én annyival idősb, magam is szorosán illy rendszert követék, mielőtt Deák még fellépett. — Miután a' beteget azonban nem győtri a' kormány részéről idegen elem többé — mert szabad magyarnak lennie, 's ha nem az, csak saját hibája — 's alkotványilag, legalább systematice nem ejtetik rajta, mint azelőtt, egy halálos seb a' másik után; 's ekkép, miután most leg-sürgetőbb szüksége van az olly sokáig minden saját-szerű eldeltiltásnak egészséges, erőt adó táplálékra, 's e' fölött mozognia is kell, de úgy hogy mozgásának eredménye ne pusztá veríték és izzadság, sőt az idegen elemek maga elleni böszítése, de helyreállítás, egészség és erő legyen: most Deák Ferencz orvosi eljárásában — akár saját belátása szerint, akár pártjától tolatván, vagy hogy attul el ne maradjon, alku által zsihasztva, történéj is az — én éppen nem osztozom, azt éppen nem hagyom helyben, sőt recipiét 's a' betegnek rendelt életmódot, kivált nemzetiség tekintetében lehető legveszélyesbnek, 's a' beteget alkalmasint ha nem is rögtön, de elvégre sírgödörbe döntőnek tartom.

Deák a' nemzet kedveltje. Divatbul kiesett szavam ehézképestán nem fog sokat nyomni; de az vissza nem rettent. 'S egyébiránt, nincs itt arról szó, hogy Deák hitelét megrontsam, vagy bármily kicsiben csorbítsam, mit nem is tehetnék; mert olly férfi hitelemint Deák, nem alapszik, nem alapulhat pusztá nimbuson, vagy efféle szemfényvesztésen, mellyet a' pusztá idő is megtör, de felsőbb becsen, melly megtámadás, kérdésbevétele által, ha helyes az illyes, csak tisztul 's ekkép magasodik; ha ellenben helytelen, tüstint nagyobb fényben ragyog.

"A' tekintélyek ideje lejárt," ezt hordja ajkán Magyarország ellenzéki része kivétel nélkül. Legyen ehézképest szabad nekem is Deák politikájának azért vakon még nem hódolni, mert pártja felhőkbe emeli 's félisteníti őt, vagy tán inkább: általa képviselteni kívánja magát. Állíttassék ok ok ellen. — Ha Deák mélyebbre, messzebbre lát, és többet tud mint én, mit szívesen elismerem, tőlem megint azt nem tagadhatni meg, hogy én viszont — mert hiszen ha nem csatlakozom, nálánál 12 évvel vagyok idősb — több időig látok mint ő, 's minden esetre több néző-helyről is, mivel Deák Magyarországot, alig nevezhető kis kivételekkel, mindig csak Magyarországból látta, én viszont mind belülről mind kívülről is; azt pedig, mit itt ott tanulgattam 's az élet mezején fölszedegtettem, bármilyen csekély legyen is az, minden esetre 12 évvel több időm volt digerálni, melly működés nélkül a' sok olvasottság és tudomány — nézd a' Pesti Hirlapot — mit sem ér.

Fellépésemet Deák politikája ellen ehézképest senki nem veheti rosz néven, ki pártját nem szereti jobban mint a' hazát, vagy más szavakkal: ki a' beteg hont gyógyító orvos hírnevét nem tűzi ki magas szempontul, mint a' sikeres curát, melly fődolog, és nem az, hogy valljon Deák, én, vagy bárki találta legyen legjobban el a' hon baját.

Nem is veszem ehézképest Deák politikáját suttonban 's ellenséges indulattal kérdésbe, mint sok más, ki képében hízog és háta mögött bujtogat; de olly hangulattal, mint körülbelül orvos, ki hosszú évek óta fordít, mennyire csak bírja, lehető legnagyobb gondot, bizonyos neki mindenké fölötte drága

beteg helyreállítására, 's ki azt hiszi, arról van meggyőződve, hogy bizonyos collegája, ki soknak véleménye szerint egyedül tudná kigyógyítani a' beteget — noha legkisebbet sem kételkedik sem jó szándékán, sem ügyességén, sőt a' bizodalom és barátság leg-összintébb vonalával kötteték hozzá — legujabb recipiével nemesak kicurálni nem fogná a' drága beteget, de ordinatiójai által olly kétséges állapotba sülyesztendé azt, miszerint — mint fentebb érintém — egészség helyett időelőtti koporsó fogná koronázni a' visszas mütételt.

Minap, mikor Deákhoz szerencsénk volt itt, nyiltan előre megmondám neki, hogy praescriptioit kérdésbe fognám venni; mert noha igen kedves előttem ő, azért a' hazát, a' közböt még is magasbra állítom. És a' széplelkű férfiú, mint előre tudtam, mert ő is százszorta maga elibe teszi a' hazát, legnyájash hangulattal azt válaszolá, hogy őt ez bántani nem fogja; és mi legösszintébb viszons barátsági érzéssel váltunk el, 's tudom, illyessel fogunk találkozni ismét. Bár engedné a' Mindenható, ki nemzeteket emel és sülyeszt, hogy valamint barátság fűz minket össze, úgy a' politika pályáját is karöltve járhatnók! Illyest azonban egyedül felvilágosult ok utáni meggyőződés eszközölhet. Mert valamint Deák nem fog vakon szavaimra esküdni, úgy én sem vagyok képes, világos meggyőződésem ellen cselekedni.

Tanácskozzunk ehézképest a' drága beteg fölött olly hangulattal, hogy se gyöngeség, se mellékes tekintet el ne szalasztassa velünk vagy el ne homályosítsa előttünk azon főszempontot, melly előtt minden másnak visszavonulnia kell, melly nem egyéb, mint Magyarország magyar és alkotványos szellemü felüdülése, felvirágzása.

És e' tekintetben hadd vegyem mindenké előtt az ismertes 's fentebb érintett sz. gróti levél fővonalait elemzésbe. Ezt azonban, mennyire időm és erőm engedik, minélelőbb.

Gr. Széchenyi István.

A' pesti kikötő ügye letételéről. A' pesti kikötő ügye m. gr. Széchenyi István elnök ur indítványára letétele a' társaság által. Akár a' felhozott indokokat, akár az ügy voltát tekintem, azt helyesleni sem az ülésben nem tudtam, 's most sem vagyok azt tenni képes. Okokul felhoztattak: hogy az aláírók közül némelyek pénzöknek e' czélra 9 évig tartogatását sokalván, visszavonultak; mi természetes, hanem hiszem, hogyha a' társaságnál elhatározott lépést láttak volna, a' visszatérés várható volt, de ha nem, akkor új tagok jöttek vagy az eddigiek közül az aláírt sommát szaporították 's jóval sokszorozták volna, mit értekező többekről egész bizonyossággal állíthat. Másik előadott ok vala, hogy e' társaság a' kitűzött czélt hátráltatná 's létesítését gátolhatná — ezt kívánta értekező okokkal támogatva előadani, hanem egyedi meggyőződés-felhozásnál egyebet nem hallott, ezt pedig, mindenki bölcseségének egész tisztelete mellett, mai napokban eldöntő okadásnak nem tartja. Fő achilles gyanánt felhozott, hogy a' város önmaga kívánja ez eszmét létesíteni, — ha ez való, akkor minden módon rendén van 's a' kérdés legtermészetesb módon oldatik meg; — de kérdésködtem azóta a' város hivatalában: vajjon van e' már e' tárgyban határozat? 's feleletül kaptam, hogy még sem választott polgári, sem tanácsülsében e' tárgy nem döntetett el, 's csak később fog tartatni felette tanácskozás; ennélfogva a' társaság végzésének fölapjájul csak utczai hír vétetett*), ha ez alapos 's elégséges, akkor nem szölok, hanem megjegyzem, hogy bizonyosan többen vannak, kik ez iránt kételkednek 's kiknek véleményök legroszszabb esetben is amazokéval egyenlő, egyébaránt illy alaposágu hír már tavaly is szárnyalt, miért nem fogadtatott el tehát már akkor helyesnek 's miért most, holott azóta láthattuk, hogy a' beszéd valóítására mi sem történt? — A' kikötő ügye most így áll: azt vagy a' város, vagy egy társulat, vagy senki sem építi, vagy kisajátítási uton fog létrejöni, vagy végre a' duna-szabályozási kir. biztosság által. A' város

*) Valóban meglepő R. ur imez állítása, miután ép azon gyűlésben, mellyben a' pesti kikötő-társaság ügyét letette t. T. P. kir. k. oktató ur azon kérdése következében: vajjon az ügy-letéleti elhatározásnál utczai hír vétetett e' alapul, vagy a' városi hatóság hivatalos nyilatkozása? — a' mlgos elnök fölszólítására N—y ur jelen volt társasági tag 's választott polgár bizonyossá tette tisz. gyülekezetet, 's különösen P. T. t. urat, miszerint a' társaság végzésének nem utczai hír, de a' városi hatóság hivatalos nyilatkozása szolgál alapul. E g y s z e m t a n u.

részéről több akadály szolgálhat gátul, mert föl nem téve hátulsó ajtócskát fölöle vagy kétszínűséget, ez ügy pénzbe kerül, melly végett kölcsönvételre fensőbb engedelem a' mostani adósságok miatt aligha kétségbe nem vonható, e' felettjöhet árvíz 's más elemi csapások is, mellyek a' várost legjobb szándéka mellett is gátolhatják a' költségek kiállításban, 's így zavarba ejthetik, minélfogva a' városra nézve ezen kivételi állapotot tekintve, legezelszerűbb a' kikötő építtetését másoknak engedni azon feltétel mellett, hogy azt a' beruházott költségek megtérítése mellett a' város bármikor visszaválthassa, mert így lehet kikötő minélelőbb, a' város pedig akkor juthat birtokába, midőn pénzübeli viszonyai ezt legkényelmesebben engedik. Ha más társulat építendő, az a' most visszavonulónak megszegyenítésére fog szolgálni 's elgondolhatom azon jól forgolódottak gúnymosolyát, mellyel tekintenek a' lelépőkre, kik 9 évi vajadás után sem tudtak egérkét szülni, 's csak ennyi év után látták át, hogy jobb lesz az általok felvállalt ügy létesítését másnak engedni. De vajjon mellyik lesz ezen más társaság? ha gyanítani szabad alig más mint a' gőzhajózási társaság; már pedig ezt kívánatosnak nem tartom, mivel meggondolván hogy a' részvények tulnyomó része nem magyar kezekben volna, sok magyar egyesnek kára úgy sem pótolhaték más magyar zsebében, ha tehát még kikötőt is az létesít, ez nem lesz más, mint egy új intézet, melly által úgy is csekély pénzünk kiszivattyúztatik; azonban ha felépitné, azon okból még is czélszerűnek látnám, mivel hiedelemem szerint azt vagy a' város visszaválta, vagy ha nem tehetné, akkor az ország legalább kölcsönként Pest városának erre kívántató öszveget adna kedvező feltételek mellett, mire annak idejében igazatni honfi kötelességemnek tartandom. — Ha a' kikötőből mi sem lesz, annak mea culpa e' társaságot terheli, mert letette az ügyet a' nélkül, hogy a' legutólsó egyedül eldöntő eszközöz nyult volna, t. i. a' kisajátítás eszméje megkísérléséhez 's megtöltötte ujra porral a' pisztolyt, 's néhány puffantott is, de a' golyót belé ereszteti nem merte, vagy nem akarta. Lesz e' hamarjában kikötő, vagy nem? a' proféták ideje lejárván nem tudom, de hiszem hogy a' jövő országgyűlés, mellynek a' legk. leirat szerint is hazánk kereskedelmi viszonyinak rendezése leend egyik tárgya, bizonynyal a' kikötőre is fordítandja gondoskodását, 's a' netalan vonatkozó város ellen a' kisajátítási elvet kimondandja, — már pedig diszere vált volna a' feloszlott társaságnak magáról azt mondhatni, hogy a' biztosan sikert adó teendőt jó eleve átlátta; ha a' duna-szabályozási kir. biztosság intézné el e' tárgyat, akkor lehetne sikerhez remény, 's ohajtható is: tegye azt; miután azonban ez már akkorán többek előtt tudva lehetett, ezt elosztási okul adni czélszerű sőt szükséges lett volna, mert ez esetben két oldalról egy czélra munkálni fölösleg, sőt hátráltató lehetne, 's ezen okadás bizonynyal a' mostani mintegy mystificatio helyett mindenkit megnyugtatóndott. — Egyébiránt kívánom, hogy a' tisztelt város minélelőbb tetteleg fogjon a' dologhoz, kikötővel önhaszna mellett a' hazát ajándékozza meg 's így engem e' cikkemért tetteleg dorgáljon 's az ellenvéleményü urak belátása iránti nagyobb tiszteletre tanítson meg! Rosty Zsigmond.

Nógrádmegyei közgyűlés. Évnegyedes közgyűlésünket april 14-én első alispánunk üdvözöllelkes szavai után a' megye állásáról 's legközelebb lefolyt 3 évi állapotjáról előterjesztett jeles tudósításával nyitotta meg, mellyben a' tiszviselők buzgó szorgalmok méltányoltván, különös figyelmeket hitta fel a' rendeknek a' házi 's nemesi pénztárak állapotja, és szükséges költségek hiányából építési folyamában felakadt megyei börtön. Előkerült az árvai szegények részire kívántató segedelem, a' nyomorban sanylódnok iránt fölébredt részvét hosszabtanácskozást gerjeszte, mellynek eredményévé alakult a' járásbeli főbírák által szedetni rendelt, de még be nem adott segedelmi adakozások leendő átküldése, és másod-alispán jóállása mellett, a' megyei adózók számára szabad ajánlatokbul keletkezett magtárakból adandó kölcsön, 's mennyire előleges felszólítás után a' megyei megszorult adózók szükségéin fölül maradna, e' fölött még aláírási ív is köröztetett a' teremben, mellyen a' járásbeli szolgabírák által eszközölt ajánlásokon kívül azonnal nem csekély somma jött öszsze. Más megyékben előfordult önkéntes adóztatásnak itt is találkozott három utanzója, de kiknek folyamodásaikba foglalt feltételeik észrevétel nélkül a' Rendek által el nem fogadhatván azok

mert föl nem
zinúséget, ez
önvétele fen
miatt aligha
rvíz 's más e-
obb szándéka
kiállításban,
városra nézve
zélszerűbb a'
azon feltétel
gek megtéri-
álthassa, mert
líg akkor jut-
yai ezt legké-
épitendi, az
enítésére fog
forgolódottak
elépőkre, kik
szülni, 's csak
az általok fel-
ni. De vajjon
anítani szabad
már pedig ezt
ondolva hogy
gyar kezekben
sem pótlat-
még kikötőt is
intézet, mely
ízttatik; azon-
szerűnek lát-
a város viszo-
erre kívántató
lett, mire an-
emnek tartan-
nnak mea cul-
te az ügyet a'
ntó eszközhöz
je megkísér-
sztolyt, 's né-
ereszteni nem
rjában kikötő,
nem tudom, de
llynek a' legk.
i viszonyinak
nyal a' kikötő-
netalán vona-
mondandja, —
lott társaság-
ízatosan sikert
aszabályozási
or lehetne si-
zt; miután a-
ndva lehetett,
szükséges lett
y célra mun-
's ezen ok-
ystificatio he-
gyébiránt ki-
b tetleg fog-
elletta a' hazát
kemért tetleg
elátása iránti
sty Zsigmond.
Évnygyedes
ánunk üdvöz-
's legközelebb
jeles tudósi-
viselők buzgó
s figyelmöket
pénztárak ál-
nyából építési
lőkerült az ár-
delem, a' nyo-
ét hosszash ta-
lvényévé ala-
endelt, de még
endő átküldé-
a' megyei adó-
kezett magta-
leges felszó-
k szükségén
is köröztetett
gábirák által
nem csekély
fordult önkén-
m utánzója, de
leik észrevé-
athatván azok

módosíttatása végett folyamodásaik visszautasítottak, — nevezetesen kintün ezen föltételekből az, hogy a' rendes adófizetésre ajánlkozta ugyan, hanem a' nemesi terhekbeni részesülés alól magokat kihagyatni kívánták, mitől a' Rendek törvény nélkül valakit felmenteni körükön kívül látván azt el nem fogadhaták. Tanácskozás alá vétetett a' Losonczon tartatni szokott közgyűlés határnapja, de mivel e' megye még 1843ban elhatározta, hogy az aratórészt meghatározása kötelező erejűnek többé nem fog vétetni, hanem csak mintegy irányul szolgáljon a' szabadon egyezkedő feleknek, azért azon közgyűlésre külön határidőt, az adózó népet különben is terhelő előfogatok miatt, a' Rendek ezuttal mellőzni kívánván, a' tavaly megállapított aratórészt ez évre is hasonló megjegyzéssel erősítették meg; másnap azonban elnökileg előterjesztetett, miszerint a' nemesi javak öszszeírásának megvizsgálásáról a' orsz. gyűl. költségei kivételére mulhatlanul szükségessé lenne időközben egy közgyűlés, ez sz. Iván hava 23ára határozatott; a' marhahus fontja 1krral csökkentetett, a' jövő évnygyedes közgyűlés kisasszonyhó 18ára, törvénykezések kezdete 2ire, törvénykezések eleje 25re határozatott. A' selyemtenyészés tárgyában működő küldöttség jeles tudósítását a' Rendek elfogadván, ez iránt célszerű intézkedések tételni rendeltettek, különösen minden járásban egy eperfa-iskola fog alapítani, és az adózó nép, valamint a' földesurak buzdítani határozatott mind eperfák ültetésire mind selyembogarak tenyészésére, küldöttség nevezetűvén az ezekre folytonosfelügyelés végett. A' megyében létező egyesületek alapszabályit felterjesztetni rendelő intézvénnyre még mult januári közgyűlésben főispán ő excell. elnöksége alatt elrendeltetett, hogy a' járásbeli főszolgabírák, a' megyében létező minden egyesület alapszabályit a' Rendek elibe terjeszszék, fentartván akkora teendő intézkedéseiket, azonban ezt a' főbírák csak szellemileg teljesítvén, általános tudósításaikban előadták a' megyében létező egyesületek céljait, melyek közt közállományra veszélyest egyet sem találván az alapszabályok előterjesztését szükségesnek vélték; voltak, kik a' főbírák ezen eljárását nem helyeselvén a' végzést sikeresítés végett azokhoz visszautasították; de a' többség azt nem látván szükségesnek, olly értelmű felírás határozatott, hogy a' Rendek megösmérik ugyan a' felsége főfelügyelési jogát, de hogy helybenhagyása nélkül alkotmányos országban a' haza javára üdvös egyesületek nem keletkezhetnének, azt el nem ismérhetik, 's ha a' kormány magának olly jogot kívánna tulajdonítani, az ellen előleg is ovásukat nyilványítják. Felhozott az ő felsége által szokatlanul sürűbben kinevezett főispáni 's helyettesi hivatalok gyanított rendszerítéséből keletkezett aggodalom, melyre nézve felírás határozatott ő felségéhez, hogy valamint a' kormány nem túri a' municipiumoknak törvényhozás nélküli újításait, ugy az illyes újításoktól ő felsége is kegy. elállni 's törvényhozás útjára halasztani méltóztassék. G. B. bizonyos váltóhamisítás miatt befogatni rendeltetvén az illető szolgabíró ezt eszközölte is, hanem utközben megszökvén, mostani holléte nem tudatik, folyamodása által járult e' megyéhez testvére jót kívánván érette állani, hogy neki szabadságban védelem engedessék, némelly ügyvédekre kívánván háritani a' váltóhamisítást, mivel azonban nines még a' megye hatalmában, azért a' folyamodó által G. B. oda utasítatott, hogy előbb állítsa magát amaz megye elibe 's akkor fog majd a' megye e' tárgyban iránta intézkedni, egyébiránt országszertei híreltetés által büntető perbe idéztetése határozatott el. N. P.

Tolnamegyel közgyűlés vége. Most a' leiratok 's intézvénnyekre kerülvén a' sor, azok nagyobb részint tudomásul vétettek, vagy az illető tisztviselőknek kiadattak. Ezuttal egy felsőbb rendelet olvastatván fel, melyben az iskolasegédék 's minden egyed, ki az egyház szolgálatában működik, mintegy a' honoratorok sorába helyeztetik. A' kormánynak e' szépette dicseretesnek ismértetvén, hogy olly egyedekeket, kik a' nevelés ügyében fáradnak, magas figyelmére méltat, de együtt utmutatás is, hogy a' nemzet se késsék, és simuljon az emberibb kor kívánatához, 's ideje is, hogy egyesek önkényének gát vettessék, ez indokból olly indítvány került szőnyegre, mely a' kalmárok, kereskedők, gyárosak 's kézműveseket kívánja bírói önkény, azaz: bot alól fölmentetni 's minden telkes földmivelőnek megengedni a' főlebbvitelt, ha testi büntetésre ítéltének.

Nem akarván hosszas lenni a' nézetek felhozásával csak a' végzetet sorolom ide: a' kalmárok, kereskedők, gyárosak 's kézművesek hivataloskodásuk ideje alatt általánoson fölmentetnek botbüntetés alól fentartván mégis a' törvényszék büntető jogait; továbbá mindazok, kik a' telkesek alatt értetnek, testi büntetésbeni elmarasztaltatásukat törvényszék elé vihetik.

Tárgyaltatván a' Szegzárdon megyei költségvel kezdett, de több évig hasztalanul furtartézi kutak sorsa: kivilágolt, hogy a' várost környező hegylány folytonos és marandó akadályát 's beszivárgó vize miatt 's mindaddig célt sem érhetni, míg a' szivárvíz a' kutaktól el nem háritatik; azonban kevés remény levén értelmes mester hiányában artézi kut-létesítéshez, most felhagynak vele 's helyét egy szivattyus foglalandja el. Bekár! — A' főorvosi jelentés valóban dicseretes és tárgyavatottsággal készült; részemről sok illy jelentést ohajtanék, mik közzé téve a' hont statistikai adatok nyomán, több, különösen egészségi és égalji tekintetben megismertetnék. — Hozzánk is elhatott a' szerencsétlen felső vidékiek sohaja 's e' nyomor ollynemű levén, hogy rajta csak rögtöni segély enyhíthet, a' hosszszas segedelemgyűjtés helyett elnökálispán 300 p. forintot indítványozott a' nemesi pénztárból, mi közakarattal el is fogadtatott. — Tán nem lesz helyén kívül, ha egy pár kérdést intézek a' t. közönséghez. A' sok dicseretes segedelmezés daczára honnét van: hogy felső vidéki atyákniai országszerte barangolnak? annyira jutott e' a' magyar hatóság, hogy róluk már gondoskodni nem képes? Valóban kebellázító szemtanúja lenni, miként veti el magától a' szüle gyermekét! könnyörületesség oka ennek, vagy szülei szeretetlenség? mindkét esetben föl kell jajdulni az érező kebelnek, 's ha az első a' keresztényi szeretet satyrája, a' másik baromságon alul helyezi az embert. Eddigél az anyai magasztos érzetet a' költő hymnusában hittem lefestve: „Vestatúz a' szív, Mellyből mint a' pelikán Édes övét Szerellemmel élteti;“ most azonban sajnosan látom ezt megczáfoltatva; az anya elhagyja szülöttit 's tovább megyen hogy nyomoru dologtalan életét tengersse. Mert jegyeztek meg barátim, nem az szereti leginkább az embert, ki őt étellel teli tömi ingyen, hanem az, ki munkára szorítja 's munkája után becsületes jövedelemhez segíti. „Melly igaz szavak! bár alkalmaznók!! Igen, Szegzárdon is láthatni gyermekelhagyást, hogy ne mondjam pár huszasoni eladást, míg a' szülek kéregetve tovább 's tovább vándorolnak. Segítség, uraim, segítségle hathatós, melly ne szakassza el a' gyermeket szülei karokból! Bezerédj István tbirót hazafi érdemeinek elismerésül ns Borsodmegye t. biráinak sorába iktatá, mit a' megye tudatván jeles tagjával, őt sokszorosan megéjlenzé; hasonló Esztergom városa polg. oklevéllel és Szatmár-németi polgártársasá nevezvén őt ki, irántai tiszteletüket jelenték ki. — Várkapitány a' megyei nm. főispánunk S. E. — et nevezé ki, a' ki ünnepelesen fel is esküdött 's magát a' RR. kegyébe ajánlá; a' volt várkapitányunk hosszszas érdemei jegyzőkönyvileg elismértettek, mi illy ugyan, de nem kielégítő, azért egyik derék tbiránk F. B. indítványára egész fizetése meghagyatott a' nyugalmazottnak a' nemesi pénztárból. Ugyancsak F. B. az elagott megyei tisztviselők részire nyugpénztárt indítványozott, helyes okokkal támogatván azt, mire a' RR. kijelenték, hogy a' felhozott eszme igen igen célszerű 's közmegegyezéssel pártolák. Nem tudom: van e' már más megyében a' nem nemesek osztályából tiszt. megyei ügyvéd? főispán általi egy illyes kinevezésnek szinte valánk tanuji, ki a' megye színe előtt a' többivel együtt fölesküdt. Ezután megyei tudósítások fordulván elő, főjegyző ur amaz észrevételére, hogy egy egész megyét „kedves barátink“ kitéttel czimezni, tán tul van kevésé azon tisztelet határin, melly egy önálló hatóságot illet, a' megye elhatározá jövöben e' czimzet helyett, „tekintetes megyei közönséget“ használni. Törvényhirdetési tudósítasom egy szomorú ügyet érinte meg röviden, elmondván a' 18 évi huzást, nem is említvén a' hosszú szenvedések egész sorát; a' megye iránta végrehajtást rendelt, mi nagy nehezen végbe is ment, de nem volt benne köszönet. Az igazság szentségétől felhivatva érezvén magamat, kötelességemnek tartom azt újra szőnyegre hozni figyelmessé tevén a' t. olvasót ez ügyre 's felkérem emberszeretét azt mind végig kísérni. E' közgyűlés alatt ismét előfordult 's a' RR. a' folyamodó iránt közméltánlylattal valának, de kérelmét csak

annyiban teljesítheték, hogy ez ügy átvizsgálására assistens ügyvédet rendeltek, ki uriszék alkalmazkor a' megújítandó végrehajtás fölött örködjék 's az önkénynek gátot vessen. Meglássuk: mit szüla' jövö! Az érdeklött szerencsétlen család teljes reményét a' kijelölt derék ügyvédben helyzi 's én részemről helyeslem e' megnyugvást, mert T. I. urban olly egyedet tisztelnek a' jobbak, kinek keble áthatva az igazságszeretettől, elég bátor a' fondorkodásnak utjába állani, nem tekintvén mást, csupán az ügyet, ki eddigelé olly tisztán megörzé lelkületét, az nem kétlem, ingadatlan szírként fog állani, ha talán vész akarna elébe torolni. Legyen e' pár előlegzett szó az ügy eldöntéseig, ti szerencsétlen elnyomottak, vigasztalásul! *)

Jász-Berényből május 5én. A' pesti Hirlap 445d. 's 446dik számaiban A. B. C. aláírással terjedelmes czikk vala közölve, melly egy felől az előadásdarabossága más felől ügyavatottságot affectáló önhiitssége miatt nálunk nem csekély figyelmet gerjeszte annyival inkább, mivel a' Jelenkor 20. sz. ban megjelent jászberényi közlemény ollyszinben tünteté föl a' dolgokat, millyenben azok az elnem fogult előtt, — föltéve hogy nem fölszinleg, hanem közelebből veszi azokat vizsgálóra — mutatkoznak. A. B. C. urral olly bárdolatlan módon banni mint ő tevé, czé- lom nem lehet, mivel az olvasó közönség nem abból itél a' küzdő felek képessége 's őszinte akarata felől: mint tépik moskolják ezek egymás szeméjét, hanem a' szerint mondja ki javáló vagy rosszáló íté- letét, a' mint egyik vagy másik ügyesebben tisztá- ban 's minél kevesebb elfogultsággal képes a' dolog hű 's elnem ferdített ismértetését nyújtani.

Mi már a' februári közlés egyes állításit illeti, erre nézve jelen sorok írója most is azon meggyőző- déssel bír, mellyel birt akkor, midőn az érdeklött cikket írta; először is ma még inkább hiszi, mint barmikor, hogy az országgyűlés elibe vitt kérelmezés — mert hisz ez tulajdonképen azon sarkalati pont, melly körül vitánk leginkább forog — elhamarkodott lépés volt; 's pedig nemesak azért, mert a' kérelmezési tér, — tekintve annak joghatárit — nálunk még eddig majd jóformán terra incognita, tekintve annak törvényes okait, utját, eszközeit: valóságos chaos, melly forgószélként kavargott előttünk, 's minek bel- sejéből annyit lát kiki, mennyit épen látni sejtelme vagy gyanítása tartja; de elhamarkodott lépésnek kell mondanunk azon sajátságos viszonyoknál fogva, mellyek közt a' jászkon petitio (bizvást így nevezh- hetni) végtelen sok küzdés után elvégre annyira meg- ért, hogy országgyűlés elibe lett fölterjeszthető.

Valóban szánakozásra méltó könnyelműség vagy indulatosság volt petitiót aként, mint az a' ke- rületek kebléből kikerült, országgyűlés elibe vinni: kik eszközölték az aláírásokat; kik vívék Pozsony- ba; ki előtt 's mikép motiválták kérelmüket? ezekre tanácsos lett volna A. B. C. urnak figyelemmel len- nie, ha czáfóllag kívánt föllépni: a' jászkon petitio ugy mint eszközölve volt 's országgyűlés helyére ke- rült — nem birt azon törvényszerű tekintettel vagy sulnyomatékkal, melly szükségképen megkivántaték arra, hogy királyunk ő felsége 's a' nemzet képviselő- jének, szóval a' törvényhozásnak munkatárgyul szolgáljon. De illy nyomatékkal ott, hova vitetett, nem is bírhatta. Ugyanis a' kérelmezés mit tárgyzahat ott egyebet, mint a' jászkonuk törvényes szabadsá- gin ejtett csorbák ismértetését, azokat, kikből a' visszaélések leginkább származtak, és a' módokat, miknek segítségével a' bajon segítni lehetne. Mely- lyek hát azon csorbák, hol mutatkoznak visszaélé- sek, mik a' hármass kerület legfájdalmasabban sajtó sebei: ezt 's ehhez hasonló kérdéseket hogyan szokás vagy inkább hogyan illenek elintézni? ugyé: hogy például emissariusok járjanak kocsmákra, malmok- ba, tanyák és pusztákra 's a' nép illyes egyéb gyű- helyeire, itt borozás közben értekezzenek az embe- riség jogairól a' jászkonuk szabadságiról; a' régi jó ítéltet, 's a' mostani sanyarú napoknál, mikor a' sze- gény embert 's ha van, még szegényebb jószágát hajtják mindenfelé, véres verítékekkel szerzett va- gyonkáját tudj'isten miféle czimek alatt kisajtolják: 's mi legfőbb, ezt azok teszik, kik semmivel sem kü- lönbek a' népnél, egyes hivatalbeliek, kiket a' nép- nek kellene választani, kiknek a' néptől kellene füg- geni, ez által hagyatni meg vagy mozdítatni el hi-

*) Azt kellő alakban örömmel közlendü részint ovadé- kul részint intő például a' szerk.

vatalakörük. Kérdjük: ha illyes beszédekkel állunk elé, képzeltető é a világon alkotmányos szerkezet, melly ellen az éretlen tömeg kifogásokat nem tehetne, sőt elvégre keserű ellenszegülésre birható nem volna? pedig voltak ám illyetén jelenetek, s ha azon százak vagy ezrek, kiknek neveik a Pozsonyba fölvitt íveken olvashatók — szólni akarnának, bizony bizony nem megvetendő tanúságot tehetnének szavaink mellett.

A' febr. czikk írója nem mondá, hogy a' jászkon kerületek rendeztetése iránt nem kellene lépéseket tenni; azt állítá egyedül, hogy a' kérelmezés úgy mint megtörtént, nem helyeselhető. Avagy nem az értelmiséghez tartozik é megítélni: hol rejlenek a' meglevő szerkezet hiányai, mint lehetne a' mutakozó visszaélések elejét venni: nem józan higgadt tanácskozás tárgyai volnának é ezek? Istenért uraim! ha valahol, itt csakugyan érett ítélet, tárgy- és körülményméret, sőt tán egy kis törvényhozói képesség is volnának szükségesek; s azért ha érzik a' kerületek a' gyökeres ujdun rendeztetés szükségét, vajjon nem rendez uton, közgyűlésre adott utasítások s ezek értelmében történendő tanácskozás által kellene é a' coordinatio föbb okait fölkeresni, a' százados kivált-ságlevéllel leginkább egyező módok és eszközök megválasztása iránt tisztába jöni: s csak miután a' dolog annyira megérett, hogy a' határozatok foganatba vétele van napi renden, mondani ki: bir é annyi erővel a' hármas kerület, hogy alkotmányyszerű rendeztetését önjerejéből eszközölje, vagy pedig a' bajok olly súlyosoknak ismértetnek, miszerint kívánt eligazulás csupán országgyűlési intézkedés után remélhető. Hogy ez eddigelé nem történt, annak két okát gondolhatni: vagy a' baj, mellyről annyit beszélünk, merő képzelődés, mert az ő szerkezet ma is egész erejében minden csonkítás nélkül életben van, s így az egész zaj néhány elégtelen izgatásainak következése volna; vagy — s ezt jól megjegyeztetni kerjük! — nincs többé a' kerületekben annyi intelligencia és morális erő, hogy a' baj vizsgálatába becsátkozni, s az orvoslás fölött józanul tanakodni bírának. Első esetben nincs mit mondani a' petitióra nézve, mivel igen természetes, hogy olly baj ellen, melly csak képzeletben létezik, gyógyszer országgyűlésnél keresni szükségtelen; ha pedig a' második áll, ha nincs Jászkonban intelligencia s elegendő morális erő, akkor ugyan a' jászkonok függetlenségét s egykori szabadságát a' mai nemzedéknek bármiféle kérelmezés alig adhatja vissza: minden polgári szabadságnak közvetlen alapját é kettő teszi, s hol ez nincs t. i. értelmiség s morális erő, nincs ott szellemi s anyagi jóllét, józan szabadságról pedig — polgári szabadságról s nem vad népek kóbor függetlenségéről — ottan szó sem lehet.

Azonban valamint sértő tulság lenne a' jászkon kerületek irányában ez utóbbit állítani, ugyszinte figyelmetlenség nélkül a' dolgok mai állását illetőleg nem mondhatni, hogy a' kerületi hatóságok részéről mindedig nem tapasztalt viszonyos tanakodás s értesülés azon okból maradt el, mivel az értelmiség meg van győződve, miszerint Jászkonban a' régi szerkezet nem változott s így coordinatióra szükség nincsen. Ezt valóban nem állíthatni, s így nincs egyéb hátra mint őszintén megvallani, hogy ha legújában zavarok támadtak, s a' baj növekedett, ha az izgatás átvitetett a' népre s orvoslás nem kellő uton keresteték: ennek oka nagy részt azon bizodalomhiányban keresendő, melly a' különhatóságok között v. egyes hatóságok külön tagjai körében tapasztalható. A' tisztviselők közti kölcsönös bizalom sok kellemtelenségtől megóthatá a' kerületeket, s ha meg nem akadályoztathatá is, hogy a' fölízgatott s tévutra sodortatott nép petitiót vigyen országgyűlés elibe, kikerülendő legalább azon gyanut, mintha minden czélszerű javításnak Jász-Kunországban épen azok volnának esküdt ellenségei, kikre a' törvények fölötti ügyelés vagy azok végrehajtása bízva van. Hogy ez részben legalább gyanúsítás volt, tanúsítja azon körülmény, mihez képest az adómentesség nálunk hivatalbeliekre nézve is eltöröltetett a' nélkül, hogy e' tekintetben a' sokszor gúnyal sokszor rágalmal említett burokrata panaszt támasztottak volna.

Bizalomhiány tehát legnagyobb bajunk, s épen ez okból tervezé a' februári közlés azon kibékülési utat, melly feledés fátyolát vonandá a' multnak keserű emlékeire a' nélkül, hogy a' jövő iránti reményeket megsemmisítene; azonban e' javaslat úgy látszik félreértetett legalább azok által, kik az egyko-

ri P. Hírlap szerint jog emlíni nőttek nagygyá, kegyelmet nem kérnek de jogot követelnek st. Midőn azon javaslat tétetett, írója előtt egyedül az állott, hogy a' kártékony surlódásnak eleje vétetvén, addig is, míg gyökeres orvoslás következék, javíttatnék annyi, a' mennyi körülményink közt magasb érdekek veszélyeztetése nélkül javítható: nem keseríteni kívánta indítványzó az örömmünnep édes perceit, hanem mint főnebb is érintve volt, olly békének létrehozásához járulni, melly enyhítse a' mult sebeit, más felől meg biztos reményt nyújtson szebb jövő iránt; azonban annyira ment köztünk az elkeseredés, hogy még olly alkalomkor is, millyen a' jászkonokra nézve az évkönyvek lapján f. eszt. majus 20ka lend — s minő — ha még valaha jöni fog, csak 100 év mulva jöhetend — hogy még illy alkalomkor is távul akarunk egymástól maradni a' helyett, hogy engesztelésül s k ö z e r ő v e l i együttmunkálás jelöl nyujtanók egymásnak férfias jobbainkat — ám legyen, maradjunk a' mogorva elkülönzés rideg terén, e' sorok írója azonban megmarad azon meggyőződése mellett, mihez képest viszonyok közt mint a' miénk a' fölízavart polgári nyugalom visszaállíthatására hathatósabban nem fogna működni semmi más, mint a' főn kifejtett értelemben béke s kiengesztelődés.

Láthatja ezekből A. B. C. ur, hogy e' sorok írója ma is azon meggyőződésben él, miszerint Jászkon ország rendeztetése nem olly uton sürgetendő mint legközelebbi országgyűléskor történt; most még a' tulhajtásnak egyéb következése nem mutakozik, mint hogy már eddig is néhány egyed szabadságát veszté, és százak nyugalma zavartatott meg! de ki tudja: ha ollyatén érzelmek, millyek táplálására A. B. C. ur a' jászkonokat felszólítja, tovább is ápoltatnak s terjesztetnek, ki tudja, nem fognak kerületeink szabadságai tulfeszített reményekért kockáztatni? Igen is! legyen coordinatio, ez ohajtása a' hármas kerületben minden józan értelmes polgárnak (mi alatt azonban én a' tisztviselőket is értem), de ne legyen coordinatio olly értelemben, hogy azt a' tömeg — nem tudva tisztán: mit akar és miért? — sürgesse, az értelmiség pedig mint ártalmast ellenezni kénytesse. Egy legyen az értelems s akarat. A' jászkon kerületek rendeztetését illetőleg sok előmunkát kívántatik, s pedig ollyanok, mik egyedül a' kebelbeli értelmiség kitartó együttműködése után remélhetők, míg a' coordinatio kérdésének más értelme nem lened, mint megszorítani az értelmiséget s közvetlen befolyást szerezni a' miveletlen tömegnek ott, hol rá illyesmi üdvösen nem ruházható, addig minden főhangzó biztatgatások dacára nem hogy javulna ügyünk, hanem mindinkább veszélyes fordulást vehet.

Adjunk a' kerületek rendeztetését illető kérdésnek olly értelmet, mihez képest a' becsület és értelmes jászkon polgár annak valósulását nemcsak ne ellenezhesse, hanem életbe léptetéséhez szives örömmel járulni kész is legyen: s meglátjuk nemsokára, mi szép ott a' polgárok együttmunkálása, hol a' jól kitűzött közös cél elérésére igaz ösvény és kellő eszközök választattak; amde addig, míg a' rendezés ügye olly szempontból tekintetik, mint eddigelé történt jobbadán, ha ellenünk nem lesznek, de bizonyára közremunkálásukkal sem segitendnek leginkább azok, kiktől e' tekintetben legtöbbet lehetne várni.

Az ügy jó, a' rendeztetés szükséges; nincs egyéb hátra, mint egymás között az iránt meggyőződni, hogy a' ezlba vevendő nagy munka által nem az éretlen tömeg féktelenkedése s az értelmiség korlátoztatása, megszoríttatása szándékolatik, hanem olly rend-megállapítás van szándékban, melly mellett az alárendelt fél azért nem tekint elnyomatásnak s elviselhetlen tehernek azon állapotot, mellybe helyeztetve van, mert őt oda törvény helyzé, s mind az, mi töle követeltetik, az ő szerkezet tisztára fejlett értelmében történik; a' tisztviselőség pedig sem önállás-nélküli eszköznek, sem önkényre fölhatalmazott végrehajtónak nem tartja magát, mert tudja, hogy az, mi őt amarra nézve védi, ez utóbbi tekintetben pedig korlátozza: törvény, mellynek csak az nem veti magát alá örömet, ki annak rendelkezését föl nem fogta. Még egyszer tehát: a' coordinatio csak úgy érhet kívánt véget, ha a' szükséges előmunkákat a' kerületbeli intelligencia önjerejéből képes végbe vinni: ennek első nélkülözhetlen kelleke pedig kölcsönös bizalom: ezzel mindent elérhetünk, nélküle ohajtott kimenetelt alig várhatunk.

Öväs és válaszf. F. 1845. január fogytán a' P.

Hírlap 126ik számában x x x aláírású s kissé vastag kifejezéssel Debreczenre halmozott s azt ráfogott hanyagságból fölébreszteni kívánó iratra addig, míg Debreczenből az említett czikkirő többet nyer — mint a' debreczeni dolgokban tán valamivel jártasabb némi ovadéku bátor vagyok e' következőket írni: felszólító xxx igen járattannak mutakozik a' debreczeni dolgokban s annál fogva nem tudja méltányolni kellőleg azon figyelmet igénylő tárgyakat, mellyekkel magát Debreczen egy évtized másodfele alatt a' haladás pályáján megkülönböztette: mert hogy többet ne említsék, van jelenleg 2 artéziai kútja, mellynek jó és egészséges itálú vize nemcsak saját lakosinak, hanem heti és nagy vásárookra begyűlni szokott nagy számú sokaságnak szomját teljesen kielégíti; van hideg gyógyvíz fürdője (zubany) graefenbergi mintára, van testgyakorló tanodája, kised ovó- és selyemtenyésztő-intézet, melly utóbbiban a' selyemkedvelő egyedek, vallás-, nyelv-, kor- és rangkülönbségnélkül selyemtenyésztéshez megkivántatókra — millyenek a' selyemhernyók kiköltése, táplálása, változása, selyemfonatása, felmótóllátatása, nyujtása és sodrása egy pesti magány-intézet szerint — ingyen oktattanak, ezzel kapcsolatban áll az eperfa-tenyésztés, mit követ a' méhésztan, melly a' ezéllirányos méhszaportást s fentartását ezek hasznának, méz- szüret-rendezés és viaszkészítés, fehérítést s kisebb viasz készíttvények általi foglalkozást terjeszti elő.

Tervezve vagyon a' város föbb utczáinak fávali ezélszerű kibéltetése, mi tán felérend a' téglaburkolattal, mint a' czikkirő mondá, s akkor sármentve levén széles és hosszú szép utczája méltán vásártérre alakuland; továbbá a' város kerületének különféle országutak ezélszerű helyre hozatala s fentartása; ezen kívül pamut- dohány- csalán és más gazdasági kertek létrehozatala; bur-nót-, szivar-, dörzsgyufa-, háló-, vászon-, selyem-, pok-rócz és posztógyárak, takarékmagtár élethe léptetése sat. meghonosítása. Végre halott-vesztéglóház, mellyben az elhunyt egyed bizonyos időig tartatik, hol ha netalán csak színhalában szendergene, ismét magához jöhessen s így a' koporsóbani kínos halált elkerülhesse. — A' czikkirő csak a' gőzmalmot — s ez is gunyolva — emlité! több van hát, mint mennyit az hallásból tud! De hogy ez rögtön létre nem jöhet mind, annak nem Debreczen oka, hanem némely körülmények, mellyeket xxx olly könnyen kitalálhatna, mint jó betűvető (algebraicus) nevet rejtő czikkének 1/3; azonban kitalálja é vagy nem? azzal semmit nem törődöm; ezélem e' sorok közléséért csak az, hogy a' t. cz. olvasó közönség előtt olvást tegyek azon igénytelen felszólításra nézve, melly az említett czikkben olvasható vala, hogy majd ha ezek előbb vagy később létre jövednek, ne azon említett felszólításnak, hanem azon igénytelen felszólított nemesség város ezélszerű előgondoskodása s intézkedéseinek tulajdoníttassanak! Szalay Lajos h. u.

Debreczen. Aprilis fogytán. Ne csudálja ön,

hogy lapjai Debreczenből ritkán kapnak tudósításo- kat, mert itt még a' tollhoz értő emberek némellyi- kei is azt hiszik és hirdetik, hogy hírlapba írni az örülni akarás kezdete sat. s nálunk minden a' leg- jobban van és áll. Az igaz, hogy áll! mivel megvan számos köz- és egyéb gyűlések városi előljáróink- nak; de mindig csak azt végezik: majd máskor hatá- rozunk. — A' mi kevés haladás történik is, az kizá- rolag mind a' királyi biztos ur érelyességének tulajdonítható. — Vásárunk türethetőleg ütött ki s ugy látszik a' védegyeletet nem is érzi, mert a' külföldi gyártványoknak megvan szokott keletük. Fájdalom! valának olly hazai gyártóink is (p. o. a' pozsonyi Br — magamtapasztaltam) kik hazai gyártvány-czim alatt külföldi portékával szedték rá vevőiket. De ez nem csüggesztett el minket, hanem szemesbekké tön. Helyben főkvédegyeletünk még nincs, mivel a' városi előljáróság ellene van. — Végül ismét tudatom azon jó urakkal, kik előtt a' haza perzei olly olesők, hogy végetlen a' kár, mellyet az ismételve rendki- vül kiarradt Tiszakörnyékünkön okozott és okoz: vá- lyog-házaink összedüledneznék, mert hiszen uri jog a' téglacéget — utainkat viz, elláthatlan tengerár borítja, mert folyóink szabályoztatására két század mulva is lesz még idő. — Mi esatorna-készítésről értekezünk, pedig a' természetül önként adott legal- kalmash esatornát a' Tiszát sem tudjuk használható állapotba tenni.

April 20ik s 21kén egyházkerületi közgyü- lésünknek nevezetesh tárgyai: a) a' nm. helytartó- tanács ismételve eltíltja a' püspök-névnek superin- tendens szó helyetti használatát; b) szorgalmas egy- házkerületi főjegyzőnk Fésüs András ur elállott hi- vataláról lemondását; c) a' debreczeni ref. főis- kolában két oktatószékre történt választás, u. m. a' politikai oktatószékre (melly újdunon állítottott fel) Berterczey Ferencz szatmármegyei ügyvéd, a' ma- gyar irodalom oktatószékére pedig Lugossy József szigeti oktató uu. választattak meg, melly választás szinte a' közkivárat és megelégtülés viszhangja. — A' közgyűlés egyéb tárgyai magányéredkü ügyek.

Budapesti napló. (Május 11kén). Egy tárgyat penditünk meg ez alkalommal, mellyet annál kevésbbé ki-

vánának elhangzottak, mennél gyakrabban zaklattatunk sürgetése végett. A tudomány a tanuló ifjuságnak léta-lapja, melyet megszerezni legfőbb hivatása, s ez aligha jár nagyobb nehézségekkel mint oly hazában, hol a nyelv, művelődésünk közlönye, még oly ingtag lábán áll. Mennyei város, annyi szokás, ez igaz; meg a mennyei nyelv van, majd annyi akadály; mert legelőtevébből kérdéseinket sem érthetjük kellőn a nyelvzagyvalékban; pedig majd minden vidéken másképp tanul az ifjuság 's a' lánca, mely ismereteit összfűzné, jobbadán deák nyelv; miről felsőbb intézkedés határozott ugyan, de a' siker még csak később várható, annál inkább, mert az intézvény mindedig még csak részben fogantatott. Mellőzve a számtalan rendszert és módot, csak egyetemünket emlíjük, hol mindent inkább találhatni, mint egységet 's e' miatt a' közoktatás sokat szenved. Kérjük tehát az illetőket: méltassák figyelmre nemzeti haladásunk legújabb mozgalmát, s meg fognak győződni, hogy valóban itt az idő, melyben magyar nyelv nemesak értenünk, de jól írunk és beszélünk is kell. Ez igényyeligen számos, a' tanpályán haza iránti kötelességet nem felelő egyediségnek ohajtása párosul. — Szokott a' magy. kir. egyetemen minden iskolai év elején nyomatott íveken közzé tétetni a' közzétételt gyűjtemények mikor és miképeni juthatás módja; de annyi vizsált körülmények közt, melyekkel ez jár, a' tanulási vágy épen ki nem elégtételt. Szeretnők minden esetre, hogy a' mód határozottabb 's a' használhatóság könnyebb lenne; mert például a' természetiek gyűjteménye, a' bonczani készítmények (praeparata anatomica) a' könyvtár nagyobb része st. oly kincsek, melyek megvannak ugyan, de jobbra hevernek, mivel igen kevésnek van batorosága, vagy túrelme minden eléggőrdülő akadálylal megküzdni. A' fűvészkert és könyvtár rendes időben nyitatták, de itt ismét a' sok szünet és ünnep nyújt okot panaszcivalamint a' naponként kevés 's közönségesen az iskolai lezárásokkal összevárogó idő, bár bizonyos, hogy az egyetemi ifjuság (tulnyomólag csodul a' magán-műkedvelőkkel e' kincsek használásához. Többnyire történi, hogy épen midő az iskola ünnepe, ezek is; pedig hiedelmünk szerint egyiket a' másikat pótolni kellene. Ezekhez még azon esékely függek járul, hogy az örök nyájas arca vonzani szokott, ellenben a' komorság mindenkit visszariaszt; s gyakran szerénység is tilt a' jogot használni feltett tárgyak irányában. Ezek elmondására azon jó szándék vezérelt, hogy a' netalán lappangó bajok orvoslására jelt adjunk. — Rendezt városokban, sőt tudunkra Pesten is tilos a' vontató marhák utazáskor ételése; mult pénteken azonban néhány szénás szeker érkezvén az ujjvilágzati vendéghozadós-hoz, az orvosi egyetem előtt, hol legnagyobb tisztaság 's rend kívántatik, az utca elejét elfoglalva, valamennyi szerkes kényelmesen étette marháit, — mások kényelmetlenségére 's a' város díszére! Több illyes apró adattal szolgálhatnánk; de örülnök kell más részről a' remélhető kényelemnek mult naplónk egyikadata, az utazók öntözése érdekében; találkoztott ugyanis vállalkozó, ki a' városal kötött szerződés értelmében az evang. templomtól egész a' városligetbe nyuló utvonalt minden ünnep és vasárnapokon megöntöztetni ajánlkozott 's minthogy e' foglalkozásában ellenőrkődés alatt áll, a' királyutczában az eddiginél még nagyobb tolongást várhatni. — Az annyi vizsontagságon keresztül vergődött uszoda már helyre vonoztatott. — Bésből új állatsereglet érkezik. — A' lovar-kört is gyorsan építik. — A' Gőnyönel széptatant Széchenyi gőzös durranását Győr és Komárom is meghallotta. Ó-Budára lejutván e' gőzös f. hó 10-én Széchenyi István gr. elnöksége alatt törvényes bizonyosság 's több tekintélyes hivatalnok jelenlétében szakértők által vizsgáltatott meg a' széptatantás oka, miből az világott ki, hogy katlana szerelött parázs 's hivatnyul kovácsolt vasból volt alkotva, mi mindenesetre az oly annyira híres lüttihi belga gyár hitelének épen nem válik becsületére. — A' polgári őrhad a' hidnál és Ludoviceumnál kezd meg szolgálátat. — Minap Rombachutczában egy eszt. gyermek tétett ki martalékul sorsa viszontagságának, de az nem volt hozzá oly kegyetlen mint születte, mert közel emberszerető gyámat adott neki 's így életében többször nem lesz kénytelen utczán keresni pártfogókat. — Azt mondják hogy Pest rendőrszolgáji kivirítottak; mi csak több sujtást látunk rajtok, de nem több nemzetiséget mint ezelőtt; 's ha még több kívánni valónk volna is rájuk nézve a' magyarság érdekében, azon magyar hanyag természetnél meg a' város szolgálóból is kiirtatni ohajtjuk; hogy összfűzött kézzel bámészkodjanak a' világha. — Felsőbb rendelet következtében a' m. tud. társaságnak meghagyatott elhatározni: melyik magyar nyelvten legjobb az eddigiek közül? hogy az a' közoktatásban kalauzul szolgáljon; mialtal az eddig uralkodott tanítási zavar megszűnnek. Bár sokan és buzgalommal fáradtak e' térer, mi ott kívánók végezteni a' dolgot, hogy maga e' tudományos testület a' birtokában levő értelmiség, jártasság és segédeszközökkel kapcsolatban fejtené meg nemzeti nyelvünk taneszközöknek e' legfontosabbikat; mint-ho y az összpontosult erő legjobbat 's legszaporábban állíthat ki, ez úgyre nézve illy mi minden zsarnok bíráskodás vagy hibázhatlansági követelés nélkül tekintélyül is szolgálhatna mindenféle tétovázó nyelvtanaink özőnében. — A' jász-kunok szabadítékán f. hó 20-án tartandó százados ünnepére városunkban is előkészületek tétettek; mely napra országunk szeretve tisztelt nádora is mint a' hármas kerület főbírája köztük meg fog jelenni 's jász-kun ügyekkel fáradozásnak egyszerűen felszázados ünnepét álleni; a' zászlós, főncmes, papi s katonai osztályból díszes vendégereg veend részt az oly érdekes 's még eddig e' nem első ünnepélyben, mellynel csak a' 39 esztendő mulva bekövetkezendő évezredes ünnep leend minden tekintetben díszőbb, midő az egész magyar nemzet 's így a' két testvér haza üllendi a' vitésége által meghódított földön letelepülésének évezredes ünnepét! — Marra k.

Angolok a' presbyterianismus, 's a' skótok az episcopalismus ellen, ha ezek honjokba behozatni szándékoltnának — joggal és hatalommal használhatók az irlandi katolicusok által oly vallás ellen, melyet az angol protestánsok fegyverök és zsarnokságuk győzelmi jelölő rájuk erőtetett. A' szönyegre hozott tárgynál két tényezőt illik a' képviselőknek különösen figyelmökre méltatni: „Adjunk igazságot az irlandi népnek, 's ne tegyünk igaztalanságot a' brittekkell. Minthogy a' kormány és parlament most a' valódi, részrehajlatlan haladást tűzte irányelvül ki, szükséges: hogy lépéseinek minden lehető erevényit előleg fontolja meg, 's különösen a' mostani javaslatnál figyelemmel legyen arra, hogy midő a' katolicusokat meg akarja nyugtatni, ugyanakkor a' protestánsokat az elsőbbek miatti újabb terhelésekkel maga 's azok ellen ne bosszantsa.“ stb. Szönök hosszas beszédében tüzesen kelt ki azok ellen, kik e' javaslatot egyleti gyűlésekben hozák fel 's nem állalák a' népet beszédekkel embertársaik elleni szeretetlenségre gyulasztani; de legmetszőbb szavakkal érinté az egyházi férfiakat, kik azon székéről, honnan Isten igéjét lehet csak és kell a' nép keresztényi épülésére szavalni, ók profanus beszédeket morganak, 's felebaráti szeretet helyett felebaráti gyűlöletet csepegtetnek hallgatók szíveikbe. — E' módosítvány heves vitást állá ki, ellene szóltak: Calquhoun, Bateson, Baring F, Gladstone, J. A. Hamilton, Sidney Herbert és Barron részint vallási, részint ministeri szempontokból; pártolák pedig: Howie lord, ki egyszerűen hangos szavakkal emel ki azon reményét, mely szerint nines már messze az ohajtott nap, midő Irlandban mind a' két egyház egyenlő lábra állítatik; Ellice Edvard, Roche és Palmerston lord. Éjfélt után 1 órakor apr. 24-én a' módosítvány szavazásra boesáttatván, ellene 322, mellette 148 volt olvasható, ekkép 174 ministeri többséggel fölvettett. Az ülés kezdetén benyújtott petíciók sorában volt egy, mely általános tetszéssel tétett az asztalra, mert azt a' cambridgei protestáns egyetem tanuló nyújták be kérvén a' parlamentet: hogy maynoothi tanuló-társaik rideg helyzetének figyelmre méltatása mellett, rajtok Peel terve szerint könnyítsen!

Apr. 15-én tartott kamrai ülésben heves vitákat támasztott egy oly értelmű kir. rendelvény, mely szerint az eladott árak a' hozzájuk kapcsolt javadalmakkal együtt aránylagos kártalanítás mellett visszaadtni rendeltetnek. A' kormány ezen rendelvényben az ellenzék a' már eltörlött szerzetes rendek ismét felállítását látja, mi ellen egyhangulag kikelt 's rosszalás az elhamarkodott lépést. Mon pénzügyminister védelmezé azt, állítván: hogy ez intézkedés nem egyéb hatósági rendelkezésnél; sok zárda, melyeknek roppant épületeiken kívül tetemes birtokok is volt, majd bitang áron tulajdonítottat el, szönök nevezett olyakat, melyek 30 reálon vásároltattak meg; holott a' kormány szintilly épületeket tisztasági házual használván érettök a' kábér ezim alatt is többet fizet. A' viszsaváltásnak tehát nem más ezélja, mint kiszemelni a' zárdai épületekből azokat, melyek közös célra fordíthatók, 's illő áron eladni azokat, mik eddig a' nemzet kárára harácsolttak el. A' gyanut, mintha a' fogantatásba veendő visszaváltás által a' kormány e' szándoka lenne a' szerzetes rendeket újra állítni fel, visszautasítá, valamint az Eco del Comercio azon állítását is, mintha a' kormány az apácákhoz felhatalmazást boesáttatvolna ujjezok bevehetése 's felváltásuk iránt. Azon személyek kiket nem rég Madridban némelly alaptalan vádak miatt befogtak, ismét szabadon boesáttatvák 's helyettök Bülow a' titkos rendőrség biztatott be, kinek sürgetésire t. i. s mintegy erőtetésre történt az érintettek letartóztatása. — Izabella királyné udvarostul nagy készületeket tesz a' tavasz végén megkezdendő utazásra; a' királyné Valenciát, Barcelonát, Zaragosát, Tudelát, Pampelunát, S. Sebastiant, Bilbaót, Vitoriat és Burgost szándékoz meglátogatni, személyes megjelenése által akarván a' folytonos háborgásoknak véget vetni, melyek kivált e' tartományokat évek óta zaklatják. — Egyik lapunkban említett azon három ifju, kiket az utonállók rablásuk éj-jelen gazdag váltságremény fejében magokkal a' hegyekbe hurcoltak 's kikk eddig lehető szelid bántást éreztettek, most keserves panaszt emelnek szüleik 's rokonaihoz küldött leveleikben, irván: hogy azon esetre, ha a' fejekre kiszabott nagy mennyiségű váltságdíj e' tavasszal a' nevezett helyen le nem teendik, rájuk a' legborzasztóbb halálkínok várokozhatnak.

Apr. 15-én tartott kamrai ülésben heves vitákat támasztott egy oly értelmű kir. rendelvény, mely szerint az eladott árak a' hozzájuk kapcsolt javadalmakkal együtt aránylagos kártalanítás mellett visszaadtni rendeltetnek. A' kormány ezen rendelvényben az ellenzék a' már eltörlött szerzetes rendek ismét felállítását látja, mi ellen egyhangulag kikelt 's rosszalás az elhamarkodott lépést. Mon pénzügyminister védelmezé azt, állítván: hogy ez intézkedés nem egyéb hatósági rendelkezésnél; sok zárda, melyeknek roppant épületeiken kívül tetemes birtokok is volt, majd bitang áron tulajdonítottat el, szönök nevezett olyakat, melyek 30 reálon vásároltattak meg; holott a' kormány szintilly épületeket tisztasági házual használván érettök a' kábér ezim alatt is többet fizet. A' viszsaváltásnak tehát nem más ezélja, mint kiszemelni a' zárdai épületekből azokat, melyek közös célra fordíthatók, 's illő áron eladni azokat, mik eddig a' nemzet kárára harácsolttak el. A' gyanut, mintha a' fogantatásba veendő visszaváltás által a' kormány e' szándoka lenne a' szerzetes rendeket újra állítni fel, visszautasítá, valamint az Eco del Comercio azon állítását is, mintha a' kormány az apácákhoz felhatalmazást boesáttatvolna ujjezok bevehetése 's felváltásuk iránt. Azon személyek kiket nem rég Madridban némelly alaptalan vádak miatt befogtak, ismét szabadon boesáttatvák 's helyettök Bülow a' titkos rendőrség biztatott be, kinek sürgetésire t. i. s mintegy erőtetésre történt az érintettek letartóztatása. — Izabella királyné udvarostul nagy készületeket tesz a' tavasz végén megkezdendő utazásra; a' királyné Valenciát, Barcelonát, Zaragosát, Tudelát, Pampelunát, S. Sebastiant, Bilbaót, Vitoriat és Burgost szándékoz meglátogatni, személyes megjelenése által akarván a' folytonos háborgásoknak véget vetni, melyek kivált e' tartományokat évek óta zaklatják. — Egyik lapunkban említett azon három ifju, kiket az utonállók rablásuk éj-jelen gazdag váltságremény fejében magokkal a' hegyekbe hurcoltak 's kikk eddig lehető szelid bántást éreztettek, most keserves panaszt emelnek szüleik 's rokonaihoz küldött leveleikben, irván: hogy azon esetre, ha a' fejekre kiszabott nagy mennyiségű váltságdíj e' tavasszal a' nevezett helyen le nem teendik, rájuk a' legborzasztóbb halálkínok várokozhatnak.

Apr. 21-én a' követszobában az ötös kamat-összkentésről szóló t. javaslatot tárgyalák. Az ötös kamat általános összege évenként 147,039,095 frank, ha az előterjesztett javaslat szerint minden száztól az ötös kamat féllal csökkentetik, a' status megtakarít mintegy 14,703,909 fr. évenként; mi egy kereskedő nemzetnél nem megvetendő összeg. A' 229,092 beirásból, melyek a' fenebbi összeget képviselik, egy rész nyilvános intézetek tulajdona, így a' becsületrend bir 6,773,153 fr. értékkel, a' tengerész-hadastyanok 4,759,239 frankkal, a' consignatioi pénztár 3,668,378 fr. Seine departement vallási 's egyéb intézetei 1121 beirásban 2,707,742 fr. 's a' többi departement 33,683 beirásban 11,355,771 fr. értékkel; szóval 34,807 illyenmü bejegyzés összes értéke 29,244,283 frankra rug. Ha tehát a' felhozott javaslat elfogadtatnék, ezen bejegyzések jövedelmének tizedrésze, azaz mintegy 3 millió frank elvesz; 's e' veszteséget a' ministerség nagyobbak tartja, semhogy a' t. javaslat iránt illy körülmények közt meg egyezhetnék. Ezen szemítésra a' javaslat pártolói ellenetik, hogy a' nevezett intézetek, ha jövedelmek tized részét elvesztenék is, nem nyugtalanodhatnak, mert ha ugyanazon pénzeiket föld-birtokba vagy háztulajdonokba fektették volna, 3, vagy 2 1/2 száztólival is meg kellene elégülnök, holott a' javaslat szerint 4 1/2 biztosítatik részőkre. A' szönökök közt első volt Liadières, e' javaslatot a' törvényeszerűség szempontjából támadván meg; beszédeben hivatkozott Girardin, Perier Kázmér és Ben-

Apr. 21-én a' követszobában az ötös kamat-összkentésről szóló t. javaslatot tárgyalák. Az ötös kamat általános összege évenként 147,039,095 frank, ha az előterjesztett javaslat szerint minden száztól az ötös kamat féllal csökkentetik, a' status megtakarít mintegy 14,703,909 fr. évenként; mi egy kereskedő nemzetnél nem megvetendő összeg. A' 229,092 beirásból, melyek a' fenebbi összeget képviselik, egy rész nyilvános intézetek tulajdona, így a' becsületrend bir 6,773,153 fr. értékkel, a' tengerész-hadastyanok 4,759,239 frankkal, a' consignatioi pénztár 3,668,378 fr. Seine departement vallási 's egyéb intézetei 1121 beirásban 2,707,742 fr. 's a' többi departement 33,683 beirásban 11,355,771 fr. értékkel; szóval 34,807 illyenmü bejegyzés összes értéke 29,244,283 frankra rug. Ha tehát a' felhozott javaslat elfogadtatnék, ezen bejegyzések jövedelmének tizedrésze, azaz mintegy 3 millió frank elvesz; 's e' veszteséget a' ministerség nagyobbak tartja, semhogy a' t. javaslat iránt illy körülmények közt meg egyezhetnék. Ezen szemítésra a' javaslat pártolói ellenetik, hogy a' nevezett intézetek, ha jövedelmek tized részét elvesztenék is, nem nyugtalanodhatnak, mert ha ugyanazon pénzeiket föld-birtokba vagy háztulajdonokba fektették volna, 3, vagy 2 1/2 száztólival is meg kellene elégülnök, holott a' javaslat szerint 4 1/2 biztosítatik részőkre. A' szönökök közt első volt Liadières, e' javaslatot a' törvényeszerűség szempontjából támadván meg; beszédeben hivatkozott Girardin, Perier Kázmér és Ben-

Apr. 21-én a' követszobában az ötös kamat-összkentésről szóló t. javaslatot tárgyalák. Az ötös kamat általános összege évenként 147,039,095 frank, ha az előterjesztett javaslat szerint minden száztól az ötös kamat féllal csökkentetik, a' status megtakarít mintegy 14,703,909 fr. évenként; mi egy kereskedő nemzetnél nem megvetendő összeg. A' 229,092 beirásból, melyek a' fenebbi összeget képviselik, egy rész nyilvános intézetek tulajdona, így a' becsületrend bir 6,773,153 fr. értékkel, a' tengerész-hadastyanok 4,759,239 frankkal, a' consignatioi pénztár 3,668,378 fr. Seine departement vallási 's egyéb intézetei 1121 beirásban 2,707,742 fr. 's a' többi departement 33,683 beirásban 11,355,771 fr. értékkel; szóval 34,807 illyenmü bejegyzés összes értéke 29,244,283 frankra rug. Ha tehát a' felhozott javaslat elfogadtatnék, ezen bejegyzések jövedelmének tizedrésze, azaz mintegy 3 millió frank elvesz; 's e' veszteséget a' ministerség nagyobbak tartja, semhogy a' t. javaslat iránt illy körülmények közt meg egyezhetnék. Ezen szemítésra a' javaslat pártolói ellenetik, hogy a' nevezett intézetek, ha jövedelmek tized részét elvesztenék is, nem nyugtalanodhatnak, mert ha ugyanazon pénzeiket föld-birtokba vagy háztulajdonokba fektették volna, 3, vagy 2 1/2 száztólival is meg kellene elégülnök, holott a' javaslat szerint 4 1/2 biztosítatik részőkre. A' szönökök közt első volt Liadières, e' javaslatot a' törvényeszerűség szempontjából támadván meg; beszédeben hivatkozott Girardin, Perier Kázmér és Ben-

Apr. 21-én a' követszobában az ötös kamat-összkentésről szóló t. javaslatot tárgyalák. Az ötös kamat általános összege évenként 147,039,095 frank, ha az előterjesztett javaslat szerint minden száztól az ötös kamat féllal csökkentetik, a' status megtakarít mintegy 14,703,909 fr. évenként; mi egy kereskedő nemzetnél nem megvetendő összeg. A' 229,092 beirásból, melyek a' fenebbi összeget képviselik, egy rész nyilvános intézetek tulajdona, így a' becsületrend bir 6,773,153 fr. értékkel, a' tengerész-hadastyanok 4,759,239 frankkal, a' consignatioi pénztár 3,668,378 fr. Seine departement vallási 's egyéb intézetei 1121 beirásban 2,707,742 fr. 's a' többi departement 33,683 beirásban 11,355,771 fr. értékkel; szóval 34,807 illyenmü bejegyzés összes értéke 29,244,283 frankra rug. Ha tehát a' felhozott javaslat elfogadtatnék, ezen bejegyzések jövedelmének tizedrésze, azaz mintegy 3 millió frank elvesz; 's e' veszteséget a' ministerség nagyobbak tartja, semhogy a' t. javaslat iránt illy körülmények közt meg egyezhetnék. Ezen szemítésra a' javaslat pártolói ellenetik, hogy a' nevezett intézetek, ha jövedelmek tized részét elvesztenék is, nem nyugtalanodhatnak, mert ha ugyanazon pénzeiket föld-birtokba vagy háztulajdonokba fektették volna, 3, vagy 2 1/2 száztólival is meg kellene elégülnök, holott a' javaslat szerint 4 1/2 biztosítatik részőkre. A' szönökök közt első volt Liadières, e' javaslatot a' törvényeszerűség szempontjából támadván meg; beszédeben hivatkozott Girardin, Perier Kázmér és Ben-

Apr. 21-én a' követszobában az ötös kamat-összkentésről szóló t. javaslatot tárgyalák. Az ötös kamat általános összege évenként 147,039,095 frank, ha az előterjesztett javaslat szerint minden száztól az ötös kamat féllal csökkentetik, a' status megtakarít mintegy 14,703,909 fr. évenként; mi egy kereskedő nemzetnél nem megvetendő összeg. A' 229,092 beirásból, melyek a' fenebbi összeget képviselik, egy rész nyilvános intézetek tulajdona, így a' becsületrend bir 6,773,153 fr. értékkel, a' tengerész-hadastyanok 4,759,239 frankkal, a' consignatioi pénztár 3,668,378 fr. Seine departement vallási 's egyéb intézetei 1121 beirásban 2,707,742 fr. 's a' többi departement 33,683 beirásban 11,355,771 fr. értékkel; szóval 34,807 illyenmü bejegyzés összes értéke 29,244,283 frankra rug. Ha tehát a' felhozott javaslat elfogadtatnék, ezen bejegyzések jövedelmének tizedrésze, azaz mintegy 3 millió frank elvesz; 's e' veszteséget a' ministerség nagyobbak tartja, semhogy a' t. javaslat iránt illy körülmények közt meg egyezhetnék. Ezen szemítésra a' javaslat pártolói ellenetik, hogy a' nevezett intézetek, ha jövedelmek tized részét elvesztenék is, nem nyugtalanodhatnak, mert ha ugyanazon pénzeiket föld-birtokba vagy háztulajdonokba fektették volna, 3, vagy 2 1/2 száztólival is meg kellene elégülnök, holott a' javaslat szerint 4 1/2 biztosítatik részőkre. A' szönökök közt első volt Liadières, e' javaslatot a' törvényeszerűség szempontjából támadván meg; beszédeben hivatkozott Girardin, Perier Kázmér és Ben-

Apr. 21-én a' követszobában az ötös kamat-összkentésről szóló t. javaslatot tárgyalák. Az ötös kamat általános összege évenként 147,039,095 frank, ha az előterjesztett javaslat szerint minden száztól az ötös kamat féllal csökkentetik, a' status megtakarít mintegy 14,703,909 fr. évenként; mi egy kereskedő nemzetnél nem megvetendő összeg. A' 229,092 beirásból, melyek a' fenebbi összeget képviselik, egy rész nyilvános intézetek tulajdona, így a' becsületrend bir 6,773,153 fr. értékkel, a' tengerész-hadastyanok 4,759,239 frankkal, a' consignatioi pénztár 3,668,378 fr. Seine departement vallási 's egyéb intézetei 1121 beirásban 2,707,742 fr. 's a' többi departement 33,683 beirásban 11,355,771 fr. értékkel; szóval 34,807 illyenmü bejegyzés összes értéke 29,244,283 frankra rug. Ha tehát a' felhozott javaslat elfogadtatnék, ezen bejegyzések jövedelmének tizedrésze, azaz mintegy 3 millió frank elvesz; 's e' veszteséget a' ministerség nagyobbak tartja, semhogy a' t. javaslat iránt illy körülmények közt meg egyezhetnék. Ezen szemítésra a' javaslat pártolói ellenetik, hogy a' nevezett intézetek, ha jövedelmek tized részét elvesztenék is, nem nyugtalanodhatnak, mert ha ugyanazon pénzeiket föld-birtokba vagy háztulajdonokba fektették volna, 3, vagy 2 1/2 száztólival is meg kellene elégülnök, holott a' javaslat szerint 4 1/2 biztosítatik részőkre. A' szönökök közt első volt Liadières, e' javaslatot a' törvényeszerűség szempontjából támadván meg; beszédeben hivatkozott Girardin, Perier Kázmér és Ben-

Apr. 21-én a' követszobában az ötös kamat-összkentésről szóló t. javaslatot tárgyalák. Az ötös kamat általános összege évenként 147,039,095 frank, ha az előterjesztett javaslat szerint minden száztól az ötös kamat féllal csökkentetik, a' status megtakarít mintegy 14,703,909 fr. évenként; mi egy kereskedő nemzetnél nem megvetendő összeg. A' 229,092 beirásból, melyek a' fenebbi összeget képviselik, egy rész nyilvános intézetek tulajdona, így a' becsületrend bir 6,773,153 fr. értékkel, a' tengerész-hadastyanok 4,759,239 frankkal, a' consignatioi pénztár 3,668,378 fr. Seine departement vallási 's egyéb intézetei 1121 beirásban 2,707,742 fr. 's a' többi departement 33,683 beirásban 11,355,771 fr. értékkel; szóval 34,807 illyenmü bejegyzés összes értéke 29,244,283 frankra rug. Ha tehát a' felhozott javaslat elfogadtatnék, ezen bejegyzések jövedelmének tizedrésze, azaz mintegy 3 millió frank elvesz; 's e' veszteséget a' ministerség nagyobbak tartja, semhogy a' t. javaslat iránt illy körülmények közt meg egyezhetnék. Ezen szemítésra a' javaslat pártolói ellenetik, hogy a' nevezett intézetek, ha jövedelmek tized részét elvesztenék is, nem nyugtalanodhatnak, mert ha ugyanazon pénzeiket föld-birtokba vagy háztulajdonokba fektették volna, 3, vagy 2 1/2 száztólival is meg kellene elégülnök, holott a' javaslat szerint 4 1/2 biztosítatik részőkre. A' szönökök közt első volt Liadières, e' javaslatot a' törvényeszerűség szempontjából támadván meg; beszédeben hivatkozott Girardin, Perier Kázmér és Ben-

Apr. 21-én a' követszobában az ötös kamat-összkentésről szóló t. javaslatot tárgyalák. Az ötös kamat általános összege évenként 147,039,095 frank, ha az előterjesztett javaslat szerint minden száztól az ötös kamat féllal csökkentetik, a' status megtakarít mintegy 14,703,909 fr. évenként; mi egy kereskedő nemzetnél nem megvetendő összeg. A' 229,092 beirásból, melyek a' fenebbi összeget képviselik, egy rész nyilvános intézetek tulajdona, így a' becsületrend bir 6,773,153 fr. értékkel, a' tengerész-hadastyanok 4,759,239 frankkal, a' consignatioi pénztár 3,668,378 fr. Seine departement vallási 's egyéb intézetei 1121 beirásban 2,707,742 fr. 's a' többi departement 33,683 beirásban 11,355,771 fr. értékkel; szóval 34,807 illyenmü bejegyzés összes értéke 29,244,283 frankra rug. Ha tehát a' felhozott javaslat elfogadtatnék, ezen bejegyzések jövedelmének tizedrésze, azaz mintegy 3 millió frank elvesz; 's e' veszteséget a' ministerség nagyobbak tartja, semhogy a' t. javaslat iránt illy körülmények közt meg egyezhetnék. Ezen szemítésra a' javaslat pártolói ellenetik, hogy a' nevezett intézetek, ha jövedelmek tized részét elvesztenék is, nem nyugtalanodhatnak, mert ha ugyanazon pénzeiket föld-birtokba vagy háztulajdonokba fektették volna, 3, vagy 2 1/2 száztólival is meg kellene elégülnök, holott a' javaslat szerint 4 1/2 biztosítatik részőkre. A' szönökök közt első volt Liadières, e' javaslatot a' törvényeszerűség szempontjából támadván meg; beszédeben hivatkozott Girardin, Perier Kázmér és Ben-

Apr. 21-én a' követszobában az ötös kamat-összkentésről szóló t. javaslatot tárgyalák. Az ötös kamat általános összege évenként 147,039,095 frank, ha az előterjesztett javaslat szerint minden száztól az ötös kamat féllal csökkentetik, a' status megtakarít mintegy 14,703,909 fr. évenként; mi egy kereskedő nemzetnél nem megvetendő összeg. A' 229,092 beirásból, melyek a' fenebbi összeget képviselik, egy rész nyilvános intézetek tulajdona, így a' becsületrend bir 6,773,153 fr. értékkel, a' tengerész-hadastyanok 4,759,239 frankkal, a' consignatioi pénztár 3,668,378 fr. Seine departement vallási 's egyéb intézetei 1121 beirásban 2,707,742 fr. 's a' többi departement 33,683 beirásban 11,355,771 fr. értékkel; szóval 34,807 illyenmü bejegyzés összes értéke 29,244,283 frankra rug. Ha tehát a' felhozott javaslat elfogadtatnék, ezen bejegyzések jövedelmének tizedrésze, azaz mintegy 3 millió frank elvesz; 's e' veszteséget a' ministerség nagyobbak tartja, semhogy a' t. javaslat iránt illy körülmények közt meg egyezhetnék. Ezen szemítésra a' javaslat pártolói ellenetik, hogy a' nevezett intézetek, ha jövedelmek tized részét elvesztenék is, nem nyugtalanodhatnak, mert ha ugyanazon pénzeiket föld-birtokba vagy háztulajdonokba fektették volna, 3, vagy 2 1/2 száztólival is meg kellene elégülnök, holott a' javaslat szerint 4 1/2 biztosítatik részőkre. A' szönökök közt első volt Liadières, e' javaslatot a' törvényeszerűség szempontjából támadván meg; beszédeben hivatkozott Girardin, Perier Kázmér és Ben-

Apr. 21-én a' követszobában az ötös kamat-összkentésről szóló t. javaslatot tárgyalák. Az ötös kamat általános összege évenként 147,039,095 frank, ha az előterjesztett javaslat szerint minden száztól az ötös kamat féllal csökkentetik, a' status megtakarít mintegy 14,703,909 fr. évenként; mi egy kereskedő nemzetnél nem megvetendő összeg. A' 229,092 beirásból, melyek a' fenebbi összeget képviselik, egy rész nyilvános intézetek tulajdona, így a' becsületrend bir 6,773,153 fr. értékkel, a' tengerész-hadastyanok 4,759,239 frankkal, a' consignatioi pénztár 3,668,378 fr. Seine departement vallási 's egyéb intézetei 1121 beirásban 2,707,742 fr. 's a' többi departement 33,683 beirásban 11,355,771 fr. értékkel; szóval 34,807 illyenmü bejegyzés összes értéke 29,244,283 frankra rug. Ha tehát a' felhozott javaslat elfogadtatnék, ezen bejegyzések jövedelmének tizedrésze, azaz mintegy 3 millió frank elvesz; 's e' veszteséget a' ministerség nagyobbak tartja, semhogy a' t. javaslat iránt illy körülmények közt meg egyezhetnék. Ezen szemítésra a' javaslat pártolói ellenetik, hogy a' nevezett intézetek, ha jövedelmek tized részét elvesztenék is, nem nyugtalanodhatnak, mert ha ugyanazon pénzeiket föld-birtokba vagy háztulajdonokba fektették volna, 3, vagy 2 1/2 száztólival is meg kellene elégülnök, holott a' javaslat szerint 4 1/2 biztosítatik részőkre. A' szönökök közt első volt Liadières, e' javaslatot a' törvényeszerűség szempontjából támadván meg; beszédeben hivatkozott Girardin, Perier Kázmér és Ben-

Apr. 21-én a' követszobában az ötös kamat-összkentésről szóló t. javaslatot tárgyalák. Az ötös kamat általános összege évenként 147,039,095 frank, ha az előterjesztett javaslat szerint minden száztól az ötös kamat féllal csökkentetik, a' status megtakarít mintegy 14,703,909 fr. évenként; mi egy kereskedő nemzetnél nem megvetendő összeg. A' 229,092 beirásból, melyek a' fenebbi összeget képviselik, egy rész nyilvános intézetek tulajdona, így a' becsületrend bir 6,773,153 fr. értékkel, a' tengerész-hadastyanok 4,759,239 frankkal, a' consignatioi pénztár 3,668,378 fr. Seine departement vallási 's egyéb intézetei 1121 beirásban 2,707,742 fr. 's a' többi departement 33,683 beirásban 11,355,771 fr. értékkel; szóval 34,807 illyenmü bejegyzés összes értéke 29,244,283 frankra rug. Ha tehát a' felhozott javaslat elfogadtatnék, ezen bejegyzések jövedelmének tizedrésze, azaz mintegy 3 millió frank elvesz; 's e' veszteséget a' ministerség nagyobbak tartja, semhogy a' t. javaslat iránt illy körülmények közt meg egyezhetnék. Ezen szemítésra a' javaslat pártolói ellenetik, hogy a' nevezett intézetek, ha jövedelmek tized részét elvesztenék is, nem nyugtalanodhatnak, mert ha ugyanazon pénzeiket föld-birtokba vagy háztulajdonokba fektették volna, 3, vagy 2 1/2 száztólival is meg kellene elégülnök, holott a' javaslat szerint 4 1/2 biztosítatik részőkre. A' szönökök közt első volt Liadières, e' javaslatot a' törvényeszerűség szempontjából támadván meg; beszédeben hivatkozott Girardin, Perier Kázmér és Ben-

Apr. 21-én a' követszobában az ötös kamat-összkentésről szóló t. javaslatot tárgyalák. Az ötös kamat általános összege évenként 147,039,095 frank, ha az előterjesztett javaslat szerint minden száztól az ötös kamat féllal csökkentetik, a' status megtakarít mintegy 14,703,909 fr. évenként; mi egy kereskedő nemzetnél nem megvetendő összeg. A' 229,092 beirásból, melyek a' fenebbi összeget képviselik, egy rész nyilvános intézetek tulajdona, így a' becsületrend bir 6,773,153 fr. értékkel, a' tengerész-hadastyanok 4,759,239 frankkal, a' consignatioi pénztár 3,668,378 fr. Seine departement vallási 's egyéb intézetei 1121 beirásban 2,707,742 fr. 's a' többi departement 33,683 beirásban 11,355,771 fr. értékkel; szóval 34,807 illyenmü bejegyzés összes értéke 29,244,283 frankra rug. Ha tehát a' felhozott javaslat elfogadtatnék, ezen bejegyzések jövedelmének tizedrésze, azaz mintegy 3 millió frank elvesz; 's e' veszteséget a' ministerség nagyobbak tartja, semhogy a' t. javaslat iránt illy körülmények közt meg egyezhetnék. Ezen szemítésra a' javaslat pártolói ellenetik, hogy a' nevezett intézetek, ha jövedelmek tized részét elvesztenék is, nem nyugtalanodhatnak, mert ha ugyanazon pénzeiket föld-birtokba vagy háztulajdonokba fektették volna, 3, vagy 2 1/2 száztólival is meg kellene elégülnök, holott a' javaslat szerint 4 1/2 biztosítatik részőkre. A' szönökök közt első volt Liadières, e' javaslatot a' törvényeszerűség szempontjából támadván meg; beszédeben hivatkozott Girardin, Perier Kázmér és Ben-

Apr. 21-én a' követszobában az ötös kamat-összkentésről szóló t. javaslatot tárgyalák. Az ötös kamat általános összege évenként 147,039,095 frank, ha az előterjesztett javaslat szerint minden száztól az ötös kamat féllal csökkentetik, a' status megtakarít mintegy 14,703,909 fr. évenként; mi egy kereskedő nemzetnél nem megvetendő összeg. A' 229,092 beirásból, melyek a' fenebbi összeget képviselik, egy rész nyilvános intézetek tulajdona, így a' becsületrend bir 6,773,153 fr. értékkel, a' tengerész-hadastyanok 4,759,239 frankkal, a' consignatioi pénztár 3,668,378 fr. Seine departement vallási 's egyéb intézetei 1121 beirásban 2,707,742 fr. 's a' többi departement 33,683 beirásban 11,355,771 fr. értékkel; szóval 34,807 illyenmü bejegyzés összes értéke 29,244,283 frankra rug. Ha tehát a' felhozott javaslat elfogadtatnék, ezen bejegyzések jövedelmének tizedrésze, azaz mintegy 3 millió frank elvesz; 's e' veszteséget a'

jamin Constantra, kik már 1824b. Villéle ellen kimutatták, hogy a kamatváltoztatás ellenkezik azon kötelességekkel, mikkel a status viszontartásban van hitelezőjiránt; hivatkozott az akkori Constitutonnalra, mely a kamatváltoztatást a hitelezőkön elkövetett tolvajságnak nevezé, végre Thiers mondását idézé, ki 1836bana kisebb tőkepénzesek jövedelmét csökkenteni szeretetlenségi vétéknek állítá; már pedig olyanok, kiknek tőkájök utáni jövedelmök 100 franknál is kevesbet gyümölcsöz, többen vannak 143 ezernél, ezektől tehát a felhozott t.javaslat napi falatjok egy részét vonná el. Röviden: szónok az egész javaslatot félre vetendőnek indítványzá, mert a kártalanítás, melyet az egyházi, kórházi stb. alapítvány iránt említ, nem kielégítő, hanem újabb elégtelenséget eszközöl; sőt olyan, mely az egész pénzügyi rendszert alapjaiban rendíti meg. Ezen indítvány ellen többen szólaltak, de nem terjedelmesen, mert a kamra a kamatváltoztatást igen is helyén látja lenni, azért a t.javaslatot Cremieux azon módosítványával, hogy a most 4 1/2 változott kamat 10 év múlva négyre szálltassék, nagy többséggel elfogadá.

April 28án Messenger ministeri lapban kir. rendelvény boesáttatott közre, mely szerint Guizot eddigi külügyminister beteges állapotja miatt ideiglen terhes hivatalától felmentetik s helyettesének gr. Duchatel neveztetik. Ezen ministeri visszavonulásból az ellenzéki lapok a mostani ministerium teljes felhasználását jósolják, de mely jóslásnak a J. des Débats hosszás demonstrációval ellenmond. — Az apr. 27. követkamrai ülésben Dozon és Taillandier indítvány a párvialokat büntető t.javaslatról tárgyalatott; az indítványzók több cikkre osztályozott javító büntetéseket javaslanak, melyek az egyszerű kihívástól egész a legszomorubb következésig terjednek s visszaesési esetben az illető büntettes 10 évi fogsággal, vagy 10 ezer frankkal lenne fenytendő. Ezen javaslatra Martin pécstör megjegyzé: hogy a párvialok fékezésire különösen ide vonatkozó törvényeket megállapítani szükségtelen, mert azokról más czim alatt a törvényhozás már is rendelkezett, s a fenytő törvényszék azok szerint mindig kielégítőleg ítél. A nélkül is a párvial szó sem az 1791ki, sem az 1810ki, sem semmiféle francia büntető codexben nem említettik; nem azért, mintha az eddigi törvényhozók a párbajvivókat büntetlenül hagyni akarandótták, hanem mivel azok általánososan a verekedők, sebesítők, vagy szándékos gyilkosok közé soroztatnak, hol róluk gondoskodva van. Ok tehát a párvialt a közönséges jog sérelmének bélyegzik. Volt ugyan idő, midőn a közvélemény a törvényhozók ezen nézetének ellenmondott s a párbajviast nem büntethetőnek állítá, ekkora fenytőszék illenemű bűnvadok felett ítéletét

felfüggeszté, s a következézés szembetűnő lön, mert 1827ben 19 párvial történt halálos kimenetellel, 1828ban már 29, 1829ben 13, 1830ban 20, 1831ben 25, 1832ben 28, 1833ban 32, 1834ben 23. Ekkor a főenyitőszék egyik teljes ülésében határozottan a párvialok ellen nyilatkozván s büntetésökre a már fenálló törvényeket alkalmazhatóknak mondván ki, a párbajok gyérültek, így 1839ben 6, 1840ben 3, 1841ben 6, 1842ben 7, 1843ban ismét 6 halálos kimenetelű párbaj történt; a párbajok akadályoztatására tehát elegendők a már megállapított büntetések stb. Ez ellen Taillandier felhozá: hogy a különös párvialdi törvények megállapítását főképp az teszi kívánatossá, hogy ki ellenfelét megsebesíti, az a rendőri törvényszék elibe állítatik, hol el is ítéltetik, az pedig ki ellenfelét megöli, többnyire a megkivántató bebizonyítások hiányai miatt szabadon bocsátatik, s így a vivők mintegy kényszerítették ellenfelöknek nem annyira megsebesítését, mint teljes legyilkolását siettetni. Dupin tagadá: hogy valamely nemzetnek szükséges lenne a párvialokról törvényt alkotni; mert azok minden törvényhozó, moralisták, vallásos és becsületes emberek egyes véleménye szerint is a törvényhozásnak különosztályu alapjaul nem vehetők, minthogy ezen önelégítél a vallással, erkölcsiséggel s magával a statusfelséggel ellenkezik. Mutogatá ezután a következést: mi lenne akkor, ha a kamra a párbajt törvénykönyveibe méltatná s azt mint szabadítókos bünt a többtől elszigetelten fenytetté; ez esetben a párbajok nem gyérítettének, hanem szaporítottának, holott példák beszélik, hogy azok legtöbbszörre kávéházi és szabad, vagy aljas személyek miatti veszekedések következtvényei stb. Az érintett javaslat tehát hosszú vitatás után nagy többséggel megbukott. Ez ülésben nyujta be Allard a bizottság jelentését Paris erősítvényeinek fölszereltetéséről; és Cremieux egy más jelentést azon folyamodásról, mely az 1832ki törvénynek, mely a császári s idős Bourbon-család tagjait számúzi, felvételét s újabb átnézetését kéri. A bizottság jelentése ezen törvényt eltöröltetni javasolja s egyedül Berry hgnő, és Bordeaux hg és gyermekei irányában ajánlja fentartandónak.

Schweiz.

April 22én zárta be a rendkívüli szövetséggyűlést Furrer elnök köv. beszéddel: „Szövetséges polgártársak! A szövetségi gyűlés ez egy alkalomra bevégzé a tárgyalása alá került ügyeket, miknek végrehajtását, valamint a jövendő rüli gondoskodást is köszönetet érdemlő bizodalommal a székhelyre bizá. A mindenki által tapasztalt szomorú események közvetlen benyomása izgatá a népkedélyt és zaklatá a békét akkor, midőn ezen szövetségi gyűlés az ohajtott közbeke visszaidézése végett összeült, s határozatira, eszelekvényire nemesak a haza,

hanem egész Európa figyelme fordult; mit tett a multak javítására s jövőnek reményére, a következési mutandja meg. Sokan hiszik, hogy ezen szövetségi ülés igen keveset tön a reá várakozott teendőkből; e hit emberei főleg azok, kik hő fellekesülésekben soha sem veszik észre a korlátokat, miket jog és igazság szab a törvényhozás elibe; s kik eszelekvényekben csak szívök sugalmira hallgatva a szövetségi gyűlést nem többség-alakította moralis testnek, hanem különvált egyednek tekintik, melynek a törvényhozás szönyegén nemesak érzelmeket s hasonszentet, de tökéletes akarat-szabadságot is tulajdonítanak. Ha a szövetségi gyűlés valódi s nem álmódott eszelekvési körét tekintjük s hisszük, hogy határozati támaszra s engedelmességre találandnak ott és azoknál, hol és kiknél arra számítnak; ha a szövetséges cantonok a kölcsönös igényeknek e rendkívüli gyűlés ohajtása szerint eleget teendnek s a felbomlott béke újja teremtésében öszszvetett vállal fáradozandnak, akkor Schweiz minden polgára elfogja ismerni, hogy a szövetségi gyűlés sokat tett. Még nem egészen felleg-szabad a láthatár, melyről a fergeteg viharzott, láthatni még itt ott szétszakadozott fellegcsoportot, miknek villanyos közepéből néha villámok cikáznak, melyeket a szenvedélyek háborúja igazgat. Azonban az idő gyógyító ereje csak e szövetségi gyűlés rövid napjai alatt is megtevé hatását; sokan, kiket véres boszu ösztönöz, megszelidültek vagy meg fognak szelidülni a még szerte barangolók is, ha minden hatás s minden egyes szilárd lelkekkel védő a törvényt, a tulajdonjog szentségét, s a cantoni felséget; s ha a tévedtek vagy elbukottak fölemelésében mindenki egyiránt buzog, s nem érezteti a bünbánóval megszégyenítetése ostarát. Ha, miként reményem, ezen gyűlés érdemdús tagjai, a vidéki cantonoknak is hivatalnokai a mondottak létesítésében a székhelylét kezét fogva polgárilag fáradozandnak, mind az, miért a nagyszerű népigények e gyűlést rendkívülieg öszszel hívák, elérve leend, legyözve polg. állásunk legveszélyesb krisise s nyugott kebellet, bizatató reményekkel nézhetünk a közelgő rendes szövetségi gyűlés elibe. Most pedig, midőn önöknek a bizodalmat és tiszteletet, melyel első felléptemet e nehéz pályán kísérek, tiszta szívöl köszönöm, e rendkívüli szövetséggyűlést bezárottnak s bizonytalan időre elhalasztottnak jelentem. — Bern canton első követe Neuhaus követársai nevében köszönetet szava-zott a népszerű elnöknek azon szerencsés tapintatáért, hogy a gyűlést partkülönbség nélkül annyit elgázott nézet közt is erdevnyre vezeté; egyszersmind reményét fejezé ki, hogy a székhely azon felhatalmazást, melyel a szövetségi gyűléstől rendkívülieg felruházottnak, mindenütt, hol a haza java, boldogsága kívánja, használni el nem mulasztandja.

38dik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1845.

ötödik 10 petes részletfizetés a pozsony-nagyszombati első magyar vasut-társaság első részvényeiből. A fönirt vállalat igazgatósága az ötödik 10 petes részletfizetést t. i. minden részvényitől 20 p.ftot — elhatározván, ennek lefizetése véghatárnapjául 1845. **Junius 15kére eső vasárnapot** tűzte ki. Minden e határidő t. i. junius 15ke után történendő részletfizetés, az alapszabályokban meghatározott végső határidőig t. i. 1845. augusztus 15kére eső péntekig okvetlenül rovasák le, különben a részletfizetést elhanyagolt részvényesek a társaság évkönyveiből kitöröltetvén, az eddig tett fizetések a társaság tulajdonává válnak.

Ezen részletfizetések letehető Pozsonyban a vállalat középponti hivatalánál; vagy Bécsben a Ferdinánd császár: ezimű szabadítókos éjszaki vaspálya főpénztáránál, Kelt Pozsonyban majus 2kán 1845.

Kohlman H. helyettes titoknok. 1—3

Jiringer József igazgató s.k. Neubaer Pál igazgató s.k.

40.000 forint pengőben kiadandó. Alulirt ezennel hivatalosan közhírré teszem: miszerint a magyarhoni ág. hí v. evangeliussok iskolai közpénztárából f. évi július 1től 40.000 p.ft alapítványi tőke 6 centes kamatra — egy sommában vagy részenként is — kölcsön kiadandó. Kölcsönvenni kívánók az alapítványi pénztáraknál bevett szabályok szerint készitendő hiteles öszveirását s becsüit biztosságul nyujtandó javaiknak egyéb kívántató bizonyítványokkal együtt minélelőbb nyujtsák be t. edvi Illés Adám h. ügyvéd úrhoz, Pesten országot 640. sz. alatt gróf Zay Károly ms.k. 1—3

Haszonvételek bérbé adása. A n. m. k. udv. kincstár kegyes rendelkezésből közhírré tétetik: hogy a megürült kalocsai érseki uradalomhoz tartozó következő haszonvételek, melyeknek mostani haszonbérleti idejük 1815. év végével fognak kitelni, három egymást követő évre, ugymint: 1846. évi januarius hó első napjától kezdve 1848. év december hó utolsó napjáig, fognak — helybenhagyás joga a n. m. k. udv. kincstárnak fentartatván — haszonbérbe adatni, nevezetesen: A bácsi uradalomban: 1) Ezen egész uradalom határán levő vizekben s mocsárokbán a nádaly-, vagy is pióza-fogás joga, melyhez megkivántatik bánatpénz 5 ezüst forint. 2) Bácsujfalu helységben az ottani vendégfogadó a haszonbérlet által tulajdoni-

talai mérés szabadságával; bánatpénz 85 ezüst forint. 3) Ottan a mészárszék 40 hold szántó-, s 28 hold kaszáló-földekkel; bánatpénz 20 ezüst forint. 4) Dérony helységében a helybeli vendégfogadó; bánatpénz 70 forint pengő. 5) Dérony helység határán a halászat joga; bánatpénz 10 forint. 6) A kiesési pusztán levő vizen a halászat joga; bánatpénz 6 forint, mely haszonvételek haszonbérbe fognak adatni 1845. évi augusztus hó 19én Bács érseki mezővárosban a tisztartói irodában szokott reggeli órákban. A kalocsai és hajósi kerületekre nézve. 1) A kalocsai serház, ahol pálinka-méretés megengedtetik, az udvar melletti kerttel; bánatpénz 130 ezüst forint. 2) A dunai felső halászat Fokú helység felső határáról kezdve Süköd helységé alsó határig a Dunában, a mint az az uradalom illeti, s annak ágában, nemkülönben a Duna folyásán kívül levő vizekben csik- és tekenősbéka-fogással, kivéve a Kaloesa városa határán levő vizeket, és az egész uradalomban a pióza-fogást; bánatpénz 260 forint pengő. 3) A hajósi kerületben a káli pusztában 635 holdat levő szántóföldek, melyekre kívántatik 130 ezüst forint bánatpénz. A kalocsai kerületi haszonvételek árveretése 1845. évi szeptember hó 3kán Ka-

locsán az igazgatói irodában fog reggeli órákban tartatni, melyre a haszonbérleti szándékozók szükséges bánatpénzzel ellátva, illendően meghivatnak. A feltételek ezekre nézve megtekinthető Kalocsán az igazgatói hivatali, és a tisztartói hivatalok irodájában Kalocsán, Hajóson, Szent-Ivánon és Bácsban.

Hirdetvény.

A n. m. k. udv. kamara részéről közhírré tétetik: hogy Tisza-Ujlakon az eddig fönálló számtartói hivatal fölözlatása által egy új kamarai ispán hivatal rendszeritése megengedtetett, melynek évi díja 250 p.ft. járandóság fejében 15 öl fa, 52 pozs mérő zab, 21 pozs m. buza, 200 font só, továbbá rét és szénajárandóság fejében 50 ft pengőben, és egy lakház járand.

Ezen hivatalt megnyerni vágyók folyamólványukat a mácmarosai k. k. kormányzóságnál nyujtsák be. 1—3

Eggenberger J. és társai Pesten megjelent és mindenütt kapható:

URANIA

Tiedge után szabadon Jámbor P. és Katona A. 12dr. esinos bor. füzve 1 ft e p.